

Deel 2: Onderzoek

5. BELEIDSCONTEXT

5.1. Beleid en projecten op een hoger schaalniveau

5.1.1. Europese Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water (2000/60/EC) benadert de waterproblematiek integraal op stroomgebiedsniveau en heeft zowel betrekking op oppervlaktewater als op grondwater (milieudoelstellingen). Het doel is de watervoorraden en de waterkwaliteit in Europa veilig te stellen en de gevolgen van overstromingen en droogte af te zwakken. Er wordt gedacht in stroomgebiedsdistricten. Het Leiebekken ligt in het stroomgebiedsdistrict van de Schelde. De richtlijn werd in Vlaanderen vertaald in het Decreet Integraal Waterbeleid (zie verder).

De Kaderrichtlijn Water heeft een aantal milieudoelstellingen (bron: 'De Europese Kaderrichtlijn Water – een leidraad', VMM 2001):

5.1.1.1. Goede watertoestand

De richtlijn bepaalt dat tegen eind 2015 een 'goede oppervlaktewatertoestand' en een 'goede grondwatertoestand' moet bereikt worden in alle Europese wateren. Dit houdt in dat de achteruitgang van de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater moet worden voorkomen en dat de nodige maatregelen dienen te worden genomen om de toestand van het oppervlaktewater en het grondwater te beschermen, te verbeteren of te herstellen. Meer bepaald legt de richtlijn karakteristieke doelstellingen op voor oppervlaktewater, grondwater en voor het water in beschermde gebieden.

5.1.1.2. Specifieke doelstellingen voor oppervlaktewater

Tegen eind 2015 moet in Europa een 'goede oppervlaktewatertoestand' worden bereikt. Hiertoe moet aan drie voorwaarden worden voldaan:

1. de achteruitgang van de toestand van het oppervlaktewater moet worden voorkomen
2. de oppervlaktewateren moeten worden hersteld of verbeterd
3. de verontreiniging door schadelijke stoffen moet worden verminderd en in bepaalde gevallen stopgezet

Vertaald naar milieudoelstellingen betekent een 'goede oppervlaktewatertoestand' dat zowel de ecologische toestand (samenstel van biologische, kwantitatieve, morfologische, chemische en fysico-chemische factoren) als de chemische toestand (milieukwaliteitsnormen voor een aantal specifieke verontreinigende stoffen) van het oppervlaktewater ten minste goed zijn.

Voor 'sterk veranderde' en 'kunstmatige' wateren geldt een iets lagere doelstelling: tegen eind 2015 moet een 'goed ecologisch potentieel' bereikt worden. De doelstelling is lager dan de goede ecologische toestand omdat het biologisch leven in deze waterlopen niet dezelfde ontwikkelingskansen heeft. Voor de chemische toestand gelden dezelfde voorwaarden als voor de gewone oppervlaktewateren.

Vermoedelijk zal de gekanaliseerde Leie worden aangeduid als sterk veranderd waterlichaam (bron: mondelinge mededeling VMM).

5.1.1.3. Specifieke doelstellingen voor grondwater

Voor grondwater geldt eveneens dat tegen eind 2015 een 'goede grondwatertoestand' moet worden bereikt. Dit houdt in dat:

1. de achteruitgang van de toestand van het grondwater moet worden voorkomen
2. de grondwateren moeten worden hersteld (aanvulling grondwater, kwalitatieve verbetering)
3. er moet worden gezorgd voor een evenwicht tussen aanvulling en onttrekking
4. elke aanhoudende stijging van de concentratie van een verontreinigende stof ten gevolge van menselijke activiteiten moet worden omgebogen

Vertaald naar milieudoelstellingen betekent een 'goede grondwatertoestand' dat de kwantitatieve en de chemische toestand van het grondwater tenminste 'goed' moeten zijn.

5.1.1.4. Specifieke doelstellingen voor beschermde gebieden

Naast het bereiken van de 'goede watertoestand' in de beschermde gebieden bepaalt de richtlijn eveneens dat tegen eind 2015 alle specifieke wetgeving met betrekking tot deze gebieden door de lidstaten moet gerespecteerd worden.

5.1.2. Europese projecten inzake recreatie en toerisme

Enkele relevante Europese initiatieven inzake recreatie en toerisme zijn:

- Interreg I West-Vlaanderen/Nord-Pas de Calais (1991-1993)
- Interreg II West-Vlaanderen/Nord-Pas de Calais (1995-1999)
- Interreg III A-Programma Frankrijk/Wallonië/Vlaanderen (2000-2006)

In het kader van deze initiatieven werden diverse projecten gerealiseerd. De nadruk lag daarbij op ontwikkeling en promotie van riviertoeerisme en grensoverschrijdende samenwerking in het bijzonder.

5.1.3. Europese landschapsconventie

De conventie beoogt een betere bescherming en een efficiënter beheer van de Europese landschappen. De samenwerking wordt bevorderd via internationale programma's en door wederzijdse hulp en informatie-uitwisseling.

5.1.4. Beleid inzake natuurbehoud

- Ramsargebieden: binnen het projectgebied zijn geen gebieden aangeduid.
- Habitatrichtlijngebieden²: binnen het projectgebied zijn de 'Bossen en heiden van zandig Vlaanderen' aangeduid (BE2300005), met daarbinnen de valleien van de Zeverenbeek en de Kaandelbeek en het bos te Ooidonk (Deinze).
- Vogelrichtlijngebieden: binnen het projectgebied zijn geen gebieden aangeduid.

5.2. Beleid op Vlaams niveau

5.2.1. Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen

Het RSV werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering dd. 23.09.97. Een eerste herziening werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering dd. 12.12.03.

De relevante ontwikkelingsperspectieven voor het studiegebied uit het richtinggevend gedeelte worden hieronder beknopt weergegeven.

Inzake de afbakening van de stedelijke gebieden... :

- regionaal stedelijk gebied Kortrijk: (delen van) Wevelgem, Kortrijk, Zwevegem, Kuurne, Harelbeke en Deerlijk;
- structuurondersteunend kleinstedelijke gebieden: delen van Waregem en Deinze;
- kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau: delen van Menen;
- stedelijk netwerk regio Kortrijk met de stedelijke gebieden Menen, Kortrijk, Waregem en Roeselare;
- grensoverschrijdend stedelijk netwerk Kortrijk-Rijsel-Roubaix-Tourcoing-Moeskroen met als onderdeel de regio Menen-Kortrijk-Waregem.

...worden de volgende ontwikkelingsperspectieven gekoppeld:

- realiseren van minimale woningdichtheden;
- differentiatie en verbetering van de woningvoorraad;
- versterken van de multifunctionaliteit;

² De habitat- en vogelrichtlijngebieden zijn in Vlaanderen vastgelegd en hebben via de EEG-richtlijnen een bindend statuut gekregen. Ze maken deel uit van het Europese netwerk Natura 2000.

- afstemmen van voorzieningen op het belang van het stedelijk gebied;
- optimalisering van recreatieve en toeristische voorzieningen en medegebruik;
- zorg voor collectieve en openbare ruimten;
- behoud en ontwikkeling van stedelijke natuurelementen en randstedelijke groengebieden;
- herwaarderen van relatie met de rivier- en beekvalleien;
- waarborgen voor landbouw in stedelijke gebieden;
- behoud en uitbouw van cultureel-maatschappelijke en historisch waardevolle elementen;
- stedelijke mobiliteit en locatiebeleid.

Inzake het buitengebied worden volgende specifieke doelstellingen voorop gesteld:

- vrijwaren van het buitengebied voor de essentiële functies (o.a. landbouw, natuur, bos, wonen en werken);
- tegengaan van versnippering, bewaren van eigenheid;
- bundelen van ontwikkeling in kernen;
- inbedden van landbouw, natuur en bos in gestructureerde gehelen;
- bereiken van een gebiedsgerichte ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied³;
- afstemmen van ruimtelijk beleid en milieubeleid;
- bufferen van de natuurfunctie.

Inzake de natuurlijke structuur worden volgende ontwikkelingsperspectieven voorop gesteld:

- gebiedsgericht ruimtelijk beleid;
- ontwikkeling van beken en rivieren in relatie tot de vallei⁴;
- de Leie als structuurbepalende riviervallei;
- ruimtelijk-ecologische basiskwaliteit voor de ecologische infrastructuur⁵;

Inzake de gebieden voor economische activiteiten worden de geselecteerde stedelijke gebieden en de gemeenten Wielsbeke en Wervik aangeduid als economische knooppunten. Hier zijn goed uitgeruste regionale en lokale bedrijventerreinen gewenst.

Volgende ontwikkelingsperspectieven worden vooropgesteld:

- watergebonden bedrijventerreinen (al dan niet langs de kade gelegen) worden voorbehouden voor watergebonden bedrijvigheid die de waterweg effectief als transportmodus of als proceswater voor grondstoffen en/of producten benutten;
- nieuwe watergebonden terreinen worden uitsluitend voorbehouden voor bedrijven die van de waterinfrastructuur optimaal gebruik maken.

³ *Opm 1*: ruimtelijk kwaliteitsobjectief inzake integraal waterbeheer: creëren van ruimtelijke condities voor infiltratie van regenwater, het voorkomen van insijpeling van vervuilende stoffen, ruimtelijk ondersteunen van waterberging in beek- en riviervalleien, ruimtelijke buffering van waterlopen, afstemming tussen afvalwaterzuiveringsbeleid en waterlopenbeheer, etc.

Opm 2: ruimtelijk kwaliteitsobjectief inzake beek- en riviervalleien: behoud van waterbergend vermogen door beperking verharde oppervlakte, ruimtelijke buffering van waterlopen, etc.

⁴ Dit betekent dat er ruimtelijke voorwaarden worden gecreëerd die het integraal waterbeheer ondersteunen en die de relaties tussen de waterloop en de omgevende vallei versterken.

⁵ Dit veronderstelt het vermijden van barrières, het behoud van natuurlijke oevers en het stroomkuilenpatroon in de waterloop, het niet-aanbrengen van een oeververharding en het niet-overwelden.

Inzake de waterwegeninfrastructuur worden de Leie en het Afleidingskanaal aangeduid als hoofdwaterweg. Deze spelen een (inter)nationale verbindende rol en ontsluiten de belangrijkste economische knooppunten (zeehaven Antwerpen en Gent, economische netwerk Albertkanaal, omgeving Kortrijk, etc).

De aan het studiegebied gerelateerde bindende bepalingen worden hieronder weergegeven:

- selectie van Kortrijk als regionaal stedelijk gebied;
- selectie van Waregem en Deinze als structuurondersteunende kleinstedelijke gebieden;
- selectie van Menen als kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau;
- selectie van Kortrijk als stedelijk netwerk op Vlaams niveau;
- alle geselecteerde stedelijke gebieden als economische knooppunten;
- selectie van Wielsbeke en Wervik als economische knooppunten buiten de stedelijke gebieden en buiten het economisch netwerk van het Albertkanaal;
- selectie van de Leie en Afleidingskanaal als hoofdwaterwegen⁶.

5.2.2. Gewestplannen

Het gewestplan geeft op gedetailleerde wijze de bodembestemming weer van het volledige grondgebied van het studiegebied. Het gewestplan wordt gehanteerd als toetsingskader voor vergunningsaanvragen en geeft een beeld van mogelijke ruimtelijke ontwikkelingen. Deze mogelijkheden worden binnen een beleidskader (ruimtelijke structuurplannen) geëvalueerd en getoetst aan de visie op de gewenste ruimtelijke structuur.

Binnen het studiegebied zijn verschillende gewestplannen gelegen:

- gewestplan nr. 5 Ieper-Poperinge (KB. 14.08.79): Wervik;
- gewestplan nr. 7 Kortrijk Menen (KB. 04.11.77): Wevelgem, Kortrijk, Kuurne, Harelbeke, Waregem;
- gewestplan nr. 6 Roeselare-Tielt (KB. 17.12.79): Wielsbeke, Dentergem;
- gewestplan nr. 11 Oudenaarde Zulte (KB. 24.02.77): Deinze.

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de gewestplanbestemmingen in het studiegebied:

- agrarische gebieden met ecologisch belang situeren zich te Wervik-Menen, Sint-Eloois-Vijve en Zulte-Olsene;
- agrarische gebieden situeren zich verspreid met opvallend grote gebieden in het stroomafwaarts gedeelte tussen Wakken en Zeveren-Deinze;
- natuurgebieden situeren zich langs de Leie-oeveren: Menen-Kortrijk, Bavikhove-Ooigem-Sint-Baafs-Vijve (afgesneden Leiearmen, Brielmeersen), Wontergem-Zeveren (incl. Zeverenbeek) en het eiland te Wervik;
- landschappelijk waardevolle gebieden situeren zich grenzend aan deze natuurgebieden en langs de Leie-oeveren te Zulte, Olsene, Gottem en t.h.v. de Mandelvallei en de Oude Mandelbeek;
- bosgebieden situeren zich ten oosten van Menen, Wevelgem en Bavikhove;

⁶ De Leie is verder stroomafwaarts van Deinze onbevaarbaar voor goederentransport.

- parkgebieden situeren zich nabij de meeste woonkernen;
- woon- en industriegebieden situeren zich vooral t.h.v. steden en gemeenten;
- gebieden voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut, recreatie- en woonuitbreidingsgebieden situeren zich (eerder beperkt) t.h.v. steden en gemeenten.

5.2.3. Decreet Integraal Waterbeleid

De Europese Kaderrichtlijn Water werd in Vlaanderen vertaald in het Decreet Integraal Waterbeleid d.d. 18.07.03. Integraal waterbeleid is het beleid gericht op het gecoördineerd en geïntegreerd ontwikkelen, beheren en herstellen van watersystemen met het oog op het bereiken van de randvoorwaarden die nodig zijn voor het behoud van het watersysteem, en met het oog op het multifunctioneel gebruik, waarbij de behoeften van de huidige en komende generaties in rekening wordt gebracht (Art. 4).

De meest relevante doelstellingen van het decreet voor dit project zijn:

- waterwegen beheren en ontwikkelen met het oog op de bevordering van een milieuvriendelijker transportmodus van personen en goederen via de waterwegen, het realiseren van de intermodaliteit met de andere vervoersmiddelen en het bevorderen van de internationale verbindingfunctie ervan;
- de diverse functies binnen een watersysteem en de onderlinge verbanden integraal afwegen;
- aquatische ecosystemen en rechtstreeks van waterlichamen afhankelijke terrestrische ecosystemen in specifieke gebieden herstellen en verbeteren en een verdere achteruitgang voorkomen.

Met het decreet werd de bekkenwerking formeel uitgebouwd, waarin ook het deelbekkenniveau een eigen plaats kreeg. Voor alle bekkens en deelbekkens worden beheerplannen opgemaakt waarbij het herstel van oeverzones een belangrijke stap is in het herstel van een evenwichtig watersysteem. Van de gemeenten wordt verwacht dat zij zich organiseren op deelbekkenniveau. Intercommunale Leiedal maakt namens de gemeenten deel uit van de ambtelijke werkgroep van het Bekkencomité van de Leie. Samen met de WVI zijn zij verantwoordelijk voor de opmaak van de deelbekkenbeheerplannen. Momenteel is de inventarisatiefase afgerond waarbij de omgeving geanalyseerd werd. Hierop volgen sectorale- en knelpuntenanalyses en een visievorming. Deze visie zal een belangrijke input vormen voor het Leiebekkenbeheerplan.

AMINAL, Afdeling Water, maakt het bekkenbeheerplan voor de Leie op. Het project zit momenteel in de startfase en wordt gefinaliseerd tegen einde 2005. Het bekken wordt op grotere schaal bekeken.

5.2.4. Beleid inzake wateroverlast

AMINAL Afdeling Water en AWZ Hydrologisch Informatiecentrum (WLH-HIC) maakten in 2003 drie types overstromingskaarten op, namelijk voor NOG-, ROG- en MOG-gebieden⁷. De risicozones voor overstroming betreffen de combinatie van de ROG- en de MOG-gebieden. Een voorlopige afbakening wijst op een aantal risicozones voor overstroming, meerbepaald t.h.v. de meanderarmen te St. Baafs-Vijve en Bavikhove en het alluviaal gebied van de Leie te Wevelgem.

In het huidig stadium zijn de risicozones te onvolledig om een stedenbouwkundig vergunningenbeleid op te baseren. Voor toepassingen m.b.t. ruimtelijke ordening is deze informatie echter wel relevant.

5.2.5. Beleid inzake herstel van waterlopen in Vlaanderen

Onderzoek naar verspreiding en typologie van ecologische waardevolle waterlopen

De studie 'Onderzoek naar de verspreiding en typologie van ecologische waardevolle waterlopen in Vlaanderen: Leiebekken', werd uitgevoerd door de onderzoeksgroep Ecosysteembeheer (UIA, 1994), i.o.v. afdeling Water, AMINAL. De studie kaderde in de inventarisatie en kartering van alle Vlaamse stroomgebieden. De finaliteit was o.a. het opstellen van een ontwerpbeleidskaart met een aanduiding van water- en structuurkwaliteit van de waterlopen. De Leie werd hierbij aangeduid als 'beek met slechte waterkwaliteit en matig tot slecht ontwikkelde structuurkenmerken. Van de zijwaterlopen werd enkel de Lauwebeek (Lauwe) aangeduid als 'beek met slechte waterkwaliteit en goed ontwikkelde structuurkenmerken'.

5.2.6. Waterkwaliteitsdoelstellingen

5.2.6.1. Oppervlaktewater

De milieukwaliteitsnormen voor oppervlaktewater worden opgelegd in VLAREM II, waarbij de waterlopen opgedeeld worden in verschillende klassen (basiskwaliteit, drinkwater-, zwemwater-, viswater- en schelpdierwaterkwaliteit) naargelang de doelstellingen. Elk van deze klassen heeft aparte normen.

Alle oppervlaktewateren in het Leiebekken moeten voldoen aan de basiskwaliteitsnorm. Bovendien hebben een aantal andere waterlopen in het bekken een speciale bestemming

⁷ NOG-gebieden: de natuurlijk overstroombare gebieden duiden op de ruimte die waterlopen permanent of periodiek zouden innemen in afwezigheid van cultuur-technische ingrepen;
ROG-gebieden: de recent overstroomde gebieden bevat de zones die recent (1998-2000) effectief overstroomden;
MOG-gebieden: de gemodelleerde overstromingsgebieden duiden op de ruimte die via hydrologische en hydrodynamische modelleringstudies (1995-2003) werden afgebakend .

gekregen. Deze staan, voor het gedeelte tussen de Franse grens en Deinze, aangegeven in Tabel 5.1 (VMM, AWP II Leie, 2003).

Tabel 5.1: Bestemming waterlopen Leiebekken van Franse grens tot Deinze

Waterloop	Bestemming
Oude Leiearmen tussen Kortrijk en Deinze	Viswaterkwaliteit
Kanaal Roeselare-Leie	Viswaterkwaliteit
Kommen te Roeselare	Viswaterkwaliteit
Leie stroomafwaarts de monding van de Mandel	Viswaterkwaliteit
Kanaal Bossuit-Kortrijk	Drinkwaterkwaliteit (tot Stasegem) + viswaterkwaliteit

5.2.6.2. Grondwater

De waterkwaliteitsnormen voor grondwater zijn eveneens vastgelegd in VLAREM II. Deze bevatten richtwaarden en maximaal toegelaten concentraties voor fysico-chemische en organoleptische parameters, ongewenste en toxische stoffen en microbiologische parameters.

5.2.7. Beleid inzake toerisme en recreatie

5.2.7.1. Beleidsplan waterrecreatie en –toerisme van de waterwegen en kust in Vlaanderen

Het ‘Beleidsplan waterrecreatie en –toerisme van de waterwegen en kust in Vlaanderen’ van AWZ gaat in op knelpunten en potenties van waterrecreatie en watertoerisme in Vlaanderen. Hoewel dit plan niet gebiedsspecifiek is voor de Leie geeft het een algemeen beeld van de noden van de verschillende gebruikersgroepen.

Enerzijds reikt het een kader aan waardoor de sector zelf (recreanten, ondernemers en vzw's in de sector, ...) op een duurzame wijze aan waterrecreatie en –toerisme kunnen doen. Hierbij worden de multifunctionaliteit van de waterwegen en de kust en de snel evoluerende maatschappelijke realiteit niet uit het oog verloren. Economisch, maatschappelijk en ecologisch welzijn van de sector en van de samenleving in het algemeen gaan daarbij hand in hand.

Anderzijds reikt het beleidsplan een kader aan waardoor overheden op een integrale wijze beleid kunnen voeren rond waterwegen en kust, rekening houdend met de eigenheid van elk gebied. De recreatieve functie van waterwegen en kust wordt daarmee als een volwaardige

maatschappelijke functie benaderd en krijgt aldus haar plaats binnen integrale beleidsvormingsprocessen. Om zo'n volwaardige behandeling te verzekeren, pleit het plan ervoor om bij de voorbereiding van beleid en planvorming rond waterwegen en kust een institutionele en structurele vertegenwoordiging vanuit recreatief perspectief te voorzien.

Uit de voorstudie van dit plan werden een aantal prioriteiten vanuit de sector geïdentificeerd:

- nood aan verbeteringen aan infrastructuur voor toervaart
- nood aan faciliteiten voor hengelsport
- vrijwaren van snelvaartmogelijkheden en spreiden van snelvaartzones op rationele gronden
- nodige in- en uitstapvoorzieningen voor kajak, kano en roeien en bemiddeling in conflict met natuurbelangen
- verdere uitbouw en ontsluiting van jaagpaden als recreatieve routes en opmaak van concrete reglementering
- verdere uitbouw van passagiersvaart en veerdiensten

Op basis van analyses en prioriteiten-identificatie worden een aantal algemene aandachtspunten voor het beleid aangeduid:

- Het infrastructurele voorzieningenniveau kent vaak nog enkele tekortkomingen
- Er bestaan conflictsituaties tussen de verschillende recreatievormen onderling of tussen waterrecreatie en de andere maatschappelijke functies van de waterwegen
- Een verbeterde afstemming en integratie tussen recreatie op het water, langs het water of op het jaagpad/dijkweg en het hinterland is geboden
- Op het vlak van promotie liggen nog de nodige potenties

Het beleidsplan stelt dat een adequate aanpak van deze leemtes en pijnpunten kan resulteren in een aanzienlijke kwaliteitsverhoging van waterrecreatie en –toerisme in Vlaanderen in harmonie met de andere maatschappelijke functies van waterwegen en kust (Bron: Beleidsplan waterrecreatie en –toerisme, AWZ).

Het beleidsplan resulteert in een twaalfpuntenplan waterrecreatie en watertoerisme:

1. institutionaliseren van de recreatieve visie bij beleids- en planvorming rond watergebonden gebieden
2. uitbouw en gebruik van infrastructurele netwerken
3. uitbouw en gebruik van wachtsteigers en bevestigingsvoorzieningen in en aan beweegbare kunstwerken
4. zoneren en faciliteren van zachte recreatie
5. zoneren van harde recreatie
6. uitbouw en gebruik van milieuvoorzieningen en reguleren recreatiedruk op natuur
7. optimaliseren van statutaire, administratieve en financiële reglementen
8. zorg voor de bevaarbaarheid van waterwegen
9. stroomlijnen van het promotiebeleid
10. opzetten van een informatie-inwinningsbeleid voor monitor- en beheerdoeleinden
11. instellen van een concessiebeleid met betrekking tot (kust)jachthavens
12. opzetten van een overlegplatform

5.2.7.2. Leie-actieplan

Het Leie-actieplan werd opgemaakt door de Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme. Het plan zal de toeristisch-recreatieve ontsluiting van de Leiestreek verder ontwikkelen door de uitbouw van een fietsnetwerk, de herwaardering van het cultuur-historisch en industrieel erfgoed en de recreatieve ontwikkeling van een netwerk van groengebieden. Het plan is intussen in werking getreden. Men is gestart met de realisatie van het fietsnetwerk (regio Kortrijk, regio Roeselare en de Oost-Vlaamse Leievallei).

5.2.7.3. Toerisme Vlaanderen

Ook zijn de investeringen van Toerisme Vlaanderen het vermelden waard (o.a. investeringen te Bossuit en Kortrijk, uitstippelen en bewegwijzeren van routes).

5.2.8. Beleid inzake monumenten en landschappen

5.2.8.1. Beschermd landschappen, stads- en dorpsgezichten en monumenten

Het landschapsdecreet dd. 16.04.96 en de uitvoeringsbesluiten (BVR. 03.06.97, BVR. 04.04.03) regelen het beheer en de bescherming van landschappen o.b.v. natuurwetenschappelijke, cultuurhistorische, esthetische of sociale waarden. Het decreet werd aangevuld met het decreet houdende maatregelen tot behoud van erfgoedlandschappen dd. 28.01.04. De beschermd landschappen, stads- en dorpsgezichten en monumenten binnen het studiegebied betreffen (hierbij worden enkel de relevante beschermingen opgelijst):

Beschermd landschappen

- Patersmote met omgeving te Kortrijk
- Kasteel van Marke met omgeving
- Monument der New-Foundlanders en omgeving te Harelbeke
- Ooigembos te Ooigem
- De Broeken te Zeveren

Beschermd stads- en dorpsgezichten

- Menen: omgeving van de kasteelhoeve Haute Cense
- Wevelgem Lauwestraat: onmiddellijke omgeving van het Kloosterhof (voormalige abdijsite Guldenberg)
- Kasteel met omgeving te Kortrijk
- Harelbeke: voormalige industriële maalderij Banmolens met delen van openbaar domein

- Oud kasteel met park en vijver te Ooigem
- Kasteeldreef + Mandelstraat + Wapenplaats te Wakken

Beschermde monumenten

- Brikkenmolen of Witte Molen te Wervik
- Wervik Leiestraat 24; het brandweertorentje, ontwerp van lijst voor bescherming als monument
- Menen, Grondwetstraat 101: woonhuis van kasteelhoeve Haute Cense
- Menen: verschillende vestingbouwkundige elementen (muren, kazematten,...)
- Menen Sluizenkaai: oud sluizencomplex met stuw- en schutsluizen, incl. de gedenkplaat '1944', de trappen aan weerszijden van de schutsluis en het bedieningsgebouwtje, ontwerp van lijst voor bescherming als monument
- Menen: Sluizenkaai 75: badhuis, ontwerp van bescherming als monument
- Menen, Wervikstraat 400: schuur, bakhuisje, wagenkot en bijhorende roterij van de hoeve, ontwerp van lijst voor bescherming als monument
- Lauwestraat 166-170: hoevegebouwen Kloosterhof te Wevelgem
- Kortrijk: Patersmote
- Kasteel van Marke
- Kortrijk, Abdijkaai: sluis nr.11 met voetgangersbrug en trap, sluiswachterswoning en leuning, gelegen op het Kanaal Kortrijk-Bossuit
- Kuurne: Lt-Gen. Gérardstraat 20; vlasbedrijf Verschaeve (roterij en zwingelarij) met inbegrip van de schoorsteen alsook de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, voorlopig beschermd als monument
- Kuurne: Bondgenotenlaan 21; vlasroterij Sabbe, met inbegrip van de schoorsteen, één stoomketel en de stoommachine met toebehoren; ontwerp van lijst voor bescherming als monument
- Ooigem: drietrapssluis tussen Leie en Kanaal Roeselare-Leie
- Harelbeke: vlasfabriek aan de Marktstraat
- Harelbeke: voormalige industriële maalderij Banmolens

De volgende jaren zal in de gemeenten Waregem, Harelbeke, Kuurne, Wielsbeke en Dentergem een inventaris worden opgemaakt van het bouwkundig erfgoed. Hieruit kunnen nieuwe voorstellen voor bescherming volgen.

5.2.8.2. Landschapsatlas

De beleidsprioriteiten van de Vlaamse Regering 2004 benadrukken het toenemende belang van een globale en regionale gedifferentieerde aanpak van de landschapszorg. Nieuw is het behoud van erfgoedlandschappen. Bijzondere aandacht gaat naar de *relictlandschappen*, met hun cultuurhistorische betekenis en hun identiteit die de herkenbaarheid en variatie van de geografische streken waarborgt.

Volgende soorten relictten worden onderscheiden:

- relictzones
- ankerplaatsen
- lijnrelictten
- puntrelictten

Relictzones

Relictzones zijn gebieden met een grote dichtheid aan punt- of lijnrelicten, zichten en ankerplaatsen en zones waarin de connectiviteit tussen de waardevolle landschapselementen belangrijk is voor de gehele landschappelijke waardering.

In de Leievallei bevinden zich nog een aantal relictzones. Het zijn veelal delen van de vallei die landschappelijk nog vrij gaaf zijn, en al dan niet aansluiten op een gaaf landschap buiten de vallei. Ter hoogte van de verstedelijkte gebieden bevinden zich geen relictzones.

Het betreft:

- Baliekouter Wakken
- Leievallei
- Vallei van de Zeverenbeek en vallei Oude Mandelbeek en Mandelvallei
- Leievallei van Gent tot Deinze
- Leievallei van Zulte tot Deinze

Ankerplaatsen

Ankerplaatsen zijn complexen van gevarieerde erfgoedelementen die een geheel of ensemble vormen dat ideaal-typische kenmerken vertoont omwille van de gaafheid of representativiteit, ofwel ruimtelijk een plaats innemen die belangrijk is voor de zorg of het herstel van de landschappelijke omgeving. Algemeen zijn dit de meest waardevolle plaatsen.

In de Leievallei bevinden zich ankerplaatsen stroomopwaarts van Kortrijk en nabij Deinze.

Het betreft:

- Patersmote Kortrijk
- Kasteel van Ooidonk en Leiemeersen
- Vallei van de Zeverenbeek

Lijnrelicten

Lijnrelicten worden gevormd door lijnvormige elementen zoals dijken, wegen, waterlopen of complexen ervan, en hun onmiddellijk aangrenzende ruimte. Ze kunnen al dan niet beschermd zijn.

De gekanaliseerde Leie en haar afgesneden meanders, de kanalen en de zijwaterlopen die in een vrij gave toestand bewaard zijn, zijn aangeduid als lijnrelict.

Het betreffen:

- Krommedijkbeek
- Heulebeek
- Kanaal Kortrijk-Bossuit
- Afleidingskanaal van de Leie
- Mandelbeek
- De Leie met inbegrip van de Oude Leiearmen
- Vosselareput

Puntrelicten

Puntrelicten worden gevormd door monumenten en kleine cultuurhistorische landschapselementen of complexen ervan, en hun onmiddellijk aangrenzende omgeving. Het betreffen hoeves, molens, sluizen⁸, kastelen of hoven⁹, dorpskernen en kerken¹⁰ verspreid over de hele lengte van de vallei.

Er wordt een juridisch kader gecreëerd voor het behoud van en de zorg voor de landschapkenmerken en landschapswaarden van ankerplaatsen en erfgoedlandschappen. De aanduiding van de ankerplaatsen zal medebepalend zijn voor het behoud van die kenmerken en waarden die bij het opstellen van ruimtelijke uitvoeringsplannen geheel of gedeeltelijk in ankerplaatsen gelegen zijn. Vanaf de opname in de ruimtelijke uitvoeringsplannen worden deze ankerplaatsen *erfgoedlandschappen* genoemd.

De (voorlopige) Centrale Archeologische Inventaris geeft het *archeologisch erfgoed* weer. Binnen het studiegebied zijn geen (potentiële) vindplaatsen gekend, maar dit betekent niet dat er geen potenties kunnen zijn. Het rivierherstelproject dient dan ook de nodige aandacht te besteden aan dit erfgoed en de mogelijke impact van bepaalde inrichtings- of bestemmingsmaatregelen. Een ongedocumenteerde vernieling van archeologisch erfgoed dient vermeden te worden en behoud staat voorop.

Daarnaast omvat het studiegebied een omvangrijk *waterbouwkundig erfgoed* met:

- sluizen¹¹ (soms onderdeel van een beschermd dorpsgezicht)
- watermolens
- bruggen¹²

Ten slotte wordt geduid op het belang van het *industrieel erfgoed* gerelateerd aan:

- vlasnijverheid (rootputten)
- windmolens
- brouwerijen en stokerijen
- tabaksindustrie
- kalkovens
- steenbakkerijen
- blekerijen, huidevetterijen, leerlooierijen

⁸ Hoeve Riemeers, Steengathoeve, Hoeve 't Blauwe Kasteel, Hoeve ter Mote, Pannenhuis, Hoeve 't Goed ter Stroyen, Hoeve Zesbunder, Petvelle Hoeve, Hoeve Perreboom, Hoeve kasteelke, Briekemolen, Windmolen De Goede Hoop, Goed ter Couteren, Goed te Beaulieu, Klein ter Donk, Schutsluis

⁹ Kloosterhof Wevelgem, Hof van Bissegem, Oud kasteel Ooigem, Patrijzenhof, Kasteel van Wakken, Munkhof, Kasteel ter Lake, Kasteel van Ooidonk

¹⁰ Dorpskern Wervik, Dorpskern Ooigem, Dorpskern Wontergem, Dorpskern Zeveren, Dorpskern Machelen, Sint Martinuskerk Desselgem, Sint-Baafskerk Sint-Baafs-Vijve, Sint-Jans-Baptistakerk Grammene

¹¹ Oude sluizen te Menen; Drie oude, kleine sluizen op het Kanaal Bossuit-Kortrijk, aan Kortrijkse zijde; Oude drietrapssluis in Ooigem; Oude sluis te Sint-Baafs-Vijve.

¹² Pont Rouge te Waasten – Deûlemont, Bruggen te Bissegem, Wevelgem: betonnen boogbruggen, Brug te Menen, Brug te Komen-Waasten, Brug te Wervik, Brug te Waasten, Stenen brug en Broeltorens te Kortrijk, Metalen spoorwegbrug over de oude Leiearm te Wontergem, Sluis met brugje te Astene-sas.

5.2.9. Beleid inzake natuur en bos

5.2.9.1. Afbakening van de natuurlijke structuur

De afbakening van het Vlaams Ecologisch netwerk (VEN met daarbinnen de twee gebiedscategoriën GEN, Grote Eenheden Natuur, en GENO, Grote Eenheden Natuur in Ontwikkeling) en van het IVON (Integraal Verwevings- en Ondersteunend Netwerk) zal moeten afgestemd worden met de ruimtelijke uitvoeringsplannen die volgen uit het Seine-Schelde-verbindingsproject. Het eerste deel van het VEN werd definitief afgebakend door de Vlaamse Regering dd. 18.07.03. In het studiegebied worden de vallei van de Zeverenbeek (Deinze) en delen van de West-Vlaamse Leievallei (Wielsbeke, Waregem, Menen, Wevelgem) als GEN's afgebakend.

In deze gebieden wordt natuur bijkomend beschermd en worden er instrumenten ingezet zodat eigenaars en beheerders mogelijkheden en middelen krijgen voor de instandhouding van die natuur. De Vlaamse Regering zal de concrete afbakening, de verdere inrichting en het beheer van de VEN-gebieden vastleggen in Gewestelijke Ruimtelijke Uitvoeringsplannen.

5.2.9.2. Natuurreservaten

In de Leievallei situeren zich volgende natuurreservaten langs oude Leiemeanders:

- De Poel (Menen): 0,7 ha
- Leievallei Marke (Marke): 0,6 ha
- Oude Leiearm 't Schrijverke (Marke): 2,4 ha
- Oude Leiearm Kuurne: 7,1 ha
- Leiemeers Desselgem: 1,6 ha
- Oude Leiearm Wielsbeke: 11,4 ha

Verder bevinden zich volgende natuurreservaten in belangrijke zijbeekvalleien:

- Meimeersen Waregem (Gaverbeekse Meersen): 1,3 ha
- Oude spoorweg Waregem: 4,6 ha
- Vallei van de Zeverenbeek: 30 ha

5.2.9.3. Natuurinrichtingsprojecten

Momenteel zijn er geen natuurinrichtingsprojecten in opmaak of in uitvoering binnen het studiegebied.

5.2.9.4. Bebossing

Eventuele acties van de afdeling Bos en Groen (AMINAL) in het kader van het voorzien van stads(rand)bossen en de opmaak van beheerplannen (zij beheren de Leiemeanders) kunnen afgestemd worden met het Rivierherstelproject. Het betreft volgende bebossingsprojecten:

- Stadsrandbos 'Preshoek' (Kortrijk-Menen), 500ha;
- Open Stadsrandbos 'Schoondale' (Wielsbeke-Waregem);
- Stadsrandbos 'Nieuwgoed te Parijs' (Deinze), 37,5ha.

5.2.9.5. Visbestand

Het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer onderzocht het visbestand in de zomer van 2003 met een bevissingscampagne op 18 locaties (van de Leie in Wervik tot de aansluiting met de Ringvaart in Gent). De gegevens werden vergeleken met de situatie in 1996. De resultaten toonden aan dat er sinds 1996 een toename is van 10 naar 18 vissoorten¹³. Het grootste visbestand komt voor op het traject van de Toeristische Leie.

In navolging van de Benelux-beschikking (van 26 april 1996) en het decreet Integraal Waterbeleid (van 18 juli 2003), dient de vrije vismigratie verzekerd te worden voor alle soorten vis voor 1 januari 2010 in alle hydrografische stroomgebieden. Met behulp van een gestandaardiseerde methodologie werden door de UA en het IBW waardevolle waterlopen aangeduid in combinatie met strategisch belangrijke verbindingswaterlopen. Deze werden opgenomen in een prioriteitenlijst voor de te saneren waterlopen in Vlaanderen. In een tweede stap werden op deze waterlopen de vismigratieknelpunten geïnventariseerd en opgenomen in de databank vismigratie. Op de Leie, een prioritaire waterloop, werden 3 knelpunten gedetecteerd, nl. de sluizen van St.-Baafs-Vijve, Harelbeke en Menen. Een uitvoerings- en financieringsplan voor de sanering van vismigratieknelpunten werd reeds opgesteld door AWZ. Dit omvat een stappenplan om tegen 2010 alle prioritaire knelpunten op te lossen.

5.2.9.6. Beleid inzake milieu

Inzake milieu worden de waterkwaliteitsdoelstellingen van VLAREM II vermeld. Alle oppervlaktewater in het Leiebekken moet voldoen aan de basiskwaliteitsnorm. Een aantal waterlopen in het bekken kregen een speciale bestemming¹⁴. Daarnaast zijn ook de waterkwaliteitsnormen voor grondwater geldig.

De VMM maakte een Algemeen Waterkwaliteitsplan op voor het Leiebekken (VMM, AWP II Leie, 2003). Uit de analyse blijkt dat de (biologische en fysisch-chemische) waterkwaliteit

¹³ Bron: *Natuur herleeft dankzij integrale zorg voor de waterweg*. In: ABS Jaarboek 2003, p. 40-43. Zie ook: Studierapport 'Referentietoestand van waterlopen in het Vlaamse Gewest o.b.v. historische gegevens', afdeling Water, 2002.

¹⁴ Viswaterkwaliteit is de norm voor de Oude Leiearmen tussen Kortrijk en Deinze, het Kanaal Roeselare-Leie, de Kommen te Roeselare, de Leie stroomafwaarts de monding van de Mandel en het Kanaal Bossuit-Kortrijk (incl. drinkwaterkwaliteit tot Stasegem).

zeer slecht is, maar recent aan het verbeteren is. De waterbodems zijn zeer sterk verontreinigd. Belangrijkste vuilvrachten zijn afvloeiende meststoffen van de landbouwgronden, effluenten van RWZI's en huishoudelijk en industrieel afvalwater.

5.2.10. Beleid inzake landbouw

5.2.10.1. Afbakening agrarische structuur

De afbakening van de agrarische structuur gebeurt nadat de gebiedsgerichte visie voor de buitengebiedregio 'Leiestreek' is uitgewerkt. Deze tweede fase van afbakening verloopt via een meer geïntegreerde benadering waarbij landbouw, natuur en bos gelijktijdig t.o.v. elkaar worden afgewogen. Er wordt een ruimtelijke visie opgesteld die de belangrijke structuren aangeeft: aaneengesloten gebieden die gevrijwaard blijven voor landbouw, beekvalleien waar ruimte is voor natuurontwikkeling, etc. Deze ruimtelijke visie legt de krachtlijnen vast voor de opmaak van de ruimtelijke uitvoeringsplannen die de bestemmingen op perceelsniveau vastleggen.

5.2.10.2. Landinrichtingsprojecten

Momenteel zijn er geen landinrichtingsprojecten in opmaak of in uitvoering binnen het studiegebied. Op grondgebied van Deinze sluit het studiegebied wel aan bij het landinrichtingsproject Leie en Schelde.

5.2.10.3. Ruilverkavelingen

Momenteel zijn er geen ruilverkavelingen in opmaak of in uitvoering binnen het studiegebied.

5.2.10.4. Mestactieplan

In uitvoering van de Vlarem-II-wetgeving, werden dd. 01.01.1996 gemeenten ingedeeld o.b.v. hun mestproductie via het mestactieplan (MAP) en werden nieuwe kwetsbare zones voor water afgebakend. Deze bemestingsnormen zijn gekoppeld aan de bestemmingen op het gewestplan.

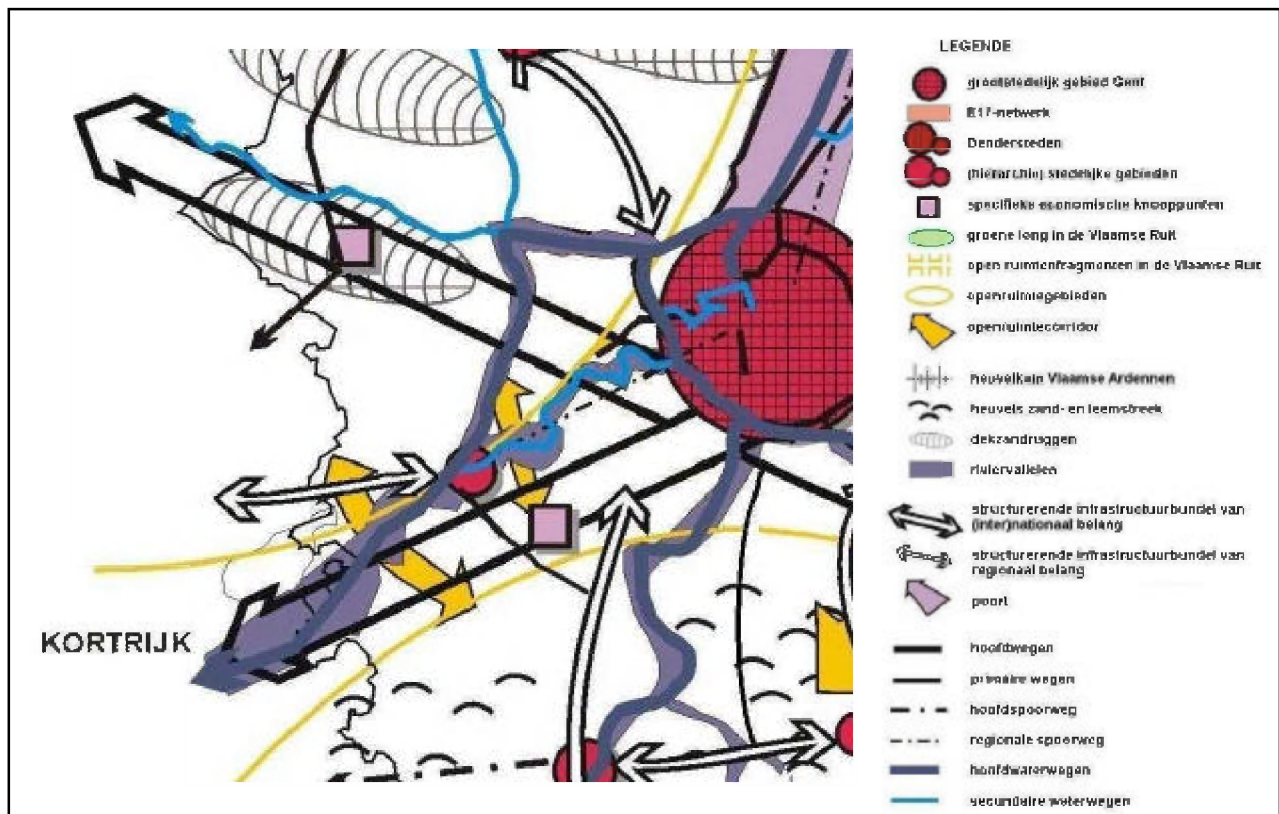
Tussen Wielsbeke en Zulte stroomt de Leie doorheen 'nieuwe kwetsbare zones' waar de bemestingsnorm van kracht is (170 kg stikstof uit dierlijke mest/ha). In de rest van het studiegebied stroomt de rivier door 'gebied met bewarende maatregelen' waar preventieve maatregelen zich opdringen.

5.3. Beleid en projecten op provinciaal en bovenlokaal niveau

5.3.1. Ruimtelijk Structuurplan Oost-Vlaanderen

Het provinciaal ruimtelijk structuurplan Oost-Vlaanderen werd goedgekeurd dd. 18.02.04.

De relevante ontwikkelingsperspectieven voor het studiegebied uit het richtinggevend gedeelte worden hieronder beknopt weergegeven.

Bron: uittreksel uit figuur 43: globale ontwikkelingsvisie (PRS Oost-Vlaanderen)

De Leieruimte heeft een bufferfunctie in het spanningsveld tussen stedelijke netwerken. De groei van één aaneengesloten verstedelijkte band moet worden voorkomen. Dit kan door het behoud van de relatie tussen het westelijk en het zuidelijk open ruimtegebied en het creëren van een functionele en fysieke overgang tussen de ontwikkelingen in beide gebieden. Tevens wordt de ecologische, landschappelijke en toeristische waarde van de Leie behouden en versterkt (o.a. behoud van open ruimtecorridors).

Het kleinstedelijk gebied Deinze wordt ondersteund als centrum voor voorzieningen en tewerkstelling en uitgebouwd als recreatief centrum. Bij de afbakening van het kleinstedelijk gebied gaat de aandacht naar de N43, agrarische gebieden met bijzondere waarden en open ruimtecorridors t.h.v. Zulte.

Riviervalleien worden voorgesteld als groene vingers met volgende doelstellingen:

- weren van bijkomende bebouwing;
- maximaal behoud en/of versterking van landschapswaarden in de vallei en accentuering van de waardevolle sites (o.a. meanders, steilranden);
- geen nieuwe bedrijfszetels of glastuinbouw op de hellingen aan de valleiranden;
- behoud bestaande openruimtecorridors;
- toegankelijkheid valleien voor fietsers en wandelaars;
- intensieve recreatie op raakpunten nederzettingsstructuur en groene vingers.

De Leie is aangeduid als structuurbepalend landschapselement en component van provinciaal belang. Het gebied tussen Machelen en Olsene is geselecteerd als open ruimtecorridor.

Inzake de agrarische structuur blijft de landbouw een belangrijke rol spelen in de valleigebieden. Er wordt rekening gehouden met beperkingen voor bedrijvigheid in het kader van natuurontwikkeling en integraal waterbeleid. Daarbij kan de landbouwsector ondersteund worden. Via sensibilisatie-acties en voorbeeldprojecten wordt de verweving tussen landbouw en natuur gestimuleerd.

Binnen het toeristisch-recreatief netwerk Gent en Leiestreek gaat er voldoende aandacht naar potentiële conflicten tussen toerisme en recreatie op en langs de Leie enerzijds, en wonen en natuur anderzijds. De Brielmeersen (Deinze) vormen een hoogdynamisch knooppunt voor dagrecreatie in een gebied van primair toeristisch-recreatief belang. Er is uitbreiding mogelijk.

De economische knooppunten in de Leieruimte houden rekening met de draagkracht, de aanwezigheid van openruimtecorridors en ontsluitingsmogelijkheden. Bedrijvigheid dat zich situeert aan of nabij waterwegen betreft in de eerste plaats watergebonden bedrijvigheid. Het aanbod voor bijkomende regionale ontwikkelingen mag geen aanzuigeffect induceren. Ontwikkelingen die concurrentieel kunnen zijn voor Gent worden vermeden.

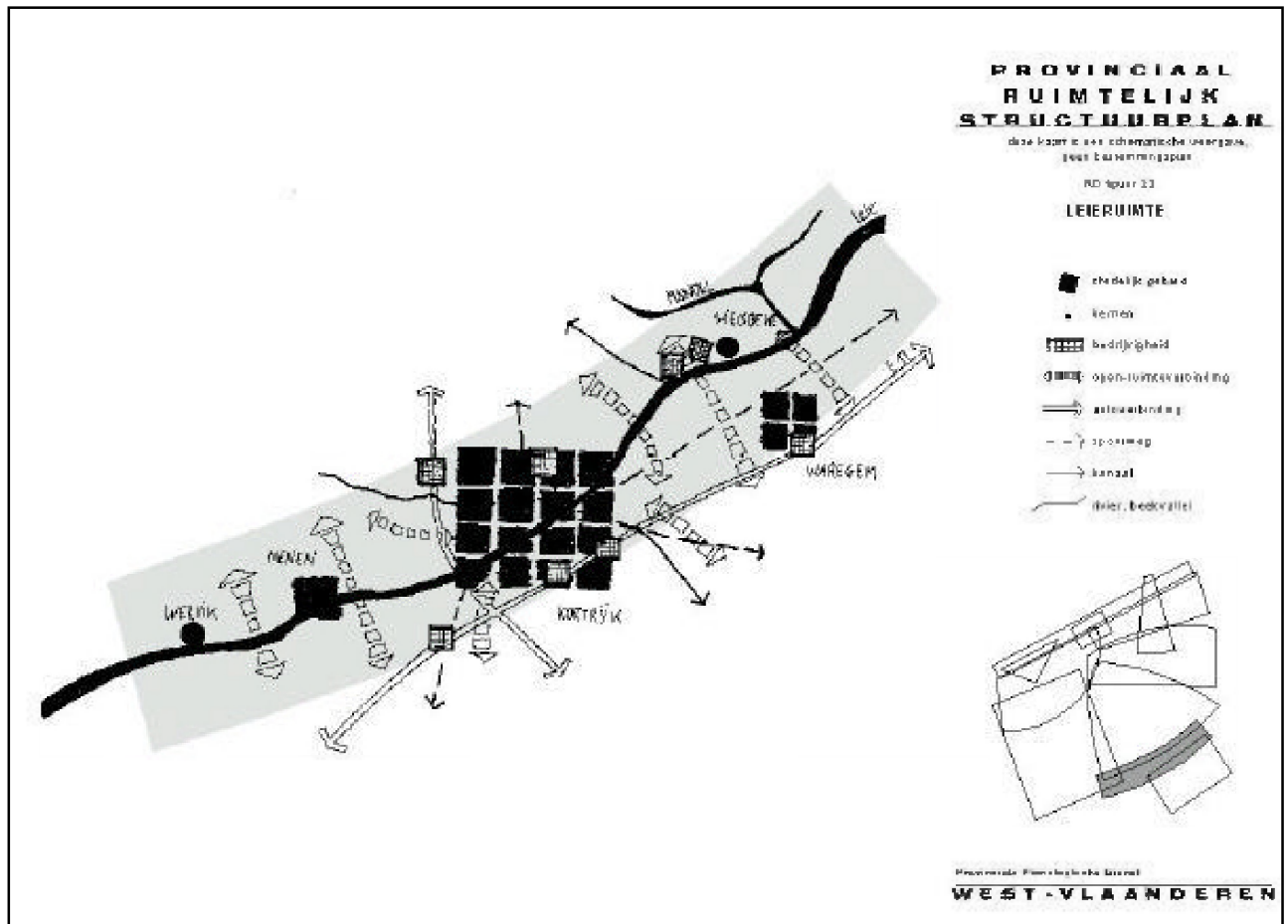
Bij de bindende bepalingen wordt Deinze geselecteerd als multimodaal knooppunt in het regionaal openbaar vervoersnet.

5.3.2. Ruimtelijk Structuurplan West-Vlaanderen

Het provinciaal ruimtelijk structuurplan West-Vlaanderen werd goedgekeurd dd. 06.03.02.

De relevante ontwikkelingsperspectieven voor het studiegebied uit het richtinggevend gedeelte worden hieronder beknopt weergegeven.

De Leieruimte wordt aangeduid als een complementaire en/of ondersteunende schakel tussen de Vlaamse zeehavens en het Rijsselse. De Leieruimte speelt een belangrijke rol inzake logistiek en dienstverlening. Men streeft naar dynamische economische ontwikkelingen en een kwalitatieve leefomgeving.

De Leie wordt aangeduid als multifunctionele drager.

Als economische drager is de Leie geselecteerd als hoofdwaterweg (zie 5.2.1). De locaties voor watergebonden activiteiten worden afgewogen t.o.v. natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Afgesneden meanders en voormalige meersengebieden met een belangrijke natuurwaarde blijven gevrijwaard. Het Vlaamse Gewest bakent daarvoor het VEN af (zie §5.2.9.1). Ook open ruimteverbindingen blijven gevrijwaard van verdere bebouwing.

Als natuurlijke drager is de Leie geselecteerd als structurerende riviervallei op Vlaams niveau en als natuuraandachtszone (zie 5.2.1). De provincie West-Vlaanderen voert in eerste instantie een beleid rond kleine landschapselementen. Na de afbakening van het VEN en de natuurverwevingsgebieden verfijnt de provincie de natuuraandachtszone met een net van natuurverbindingsgebieden. De doortocht van de Leie in stedelijk gebied (Kortrijk, Waregem, Menen) functioneert als groene ader door de stad. Bijzondere aandacht gaat naar de inrichting van het openbaar domein (incl. oeverinrichting).

Als toeristisch-recreatieve drager speelt de Leie een belangrijke rol met een recreatief medegebruik van de jaagpaden, op de waterloop zelf en bij de stadskernen (aanlegsteigers).

Regionale bedrijvigheid wordt uitgebouwd in knooppunten, gelegen aan hoofdwegen t.h.v. stedelijke gebieden. Wielsbeke is een specifiek economisch knooppunt en biedt extra ondersteuning voor watergebonden bedrijvigheid.

Bij de afbakening van de stedelijke gebieden Kortrijk, Waregem en Menen wordt rekening gehouden met hun rol als economisch knooppunt, met de inrichting van het openbaar domein (stationsomgeving), de bereikbaarheid, de versterking van de beekvalleien, de uitbouw van de provinciale domeinen en het zoeken naar locatie(s) voor stadsrandbos(sen). Clustervorming wordt ruimtelijk ondersteund en kan een evaluatiecriterium zijn voor de bestaande zonevremde bedrijven.

De groene longen in de Leieband worden gevrijwaard. Binnen de stedelijke gebieden staat een strikt bundelingsbeleid voorop. De schaarse aaneengesloten open ruimten worden strikt gevrijwaard van bebouwing. Hierbij zijn de provinciale uitvoeringsplannen (PRUP's) het instrument bij uitstek. Landbouw wordt gezien als beheerder van de open ruimte.

5.3.3. Afbakening stedelijke gebieden

Regionaalstedelijk gebied Kortrijk

Het afbakeningsproces van het regionaalstedelijk gebied Kortrijk werd definitief goedgekeurd. Het voorstel werd uitgewerkt door de tijdelijke vereniging Leiedal-WES en mee opgevolgd door het Centrum voor Overheidscommunicatie CIBE. Het Gewestelijk RUP werd voorlopig aanvaard door de Vlaamse overheid. De Leievallei wordt voorgesteld als stedelijke groenas binnen het stedelijk gebied.

Hieronder worden ter illustratie enkele relevante elementen uit de voorlopige toelichtingsnota (als voorbereiding op de stedenbouwkundige voorschriften) vermeld:

- Voor de ontwikkeling van het bedrijventerrein Wevelgem-Zuid worden randvoorwaarden gesteld ter vrijwaring van de Leievallei. De ontwikkeling behelst het stimuleren van watergebonden bedrijvigheid t.h.v. de bestaande kademuren en het reserveren van ruimte voor watergebonden bedrijvigheid. Randvoorwaarden zijn:
 - de aanleg van een groene buffer tussen de bedrijfsactiviteiten en de omgeving met uitzondering van het open valleigebied van de Leie waar deze buffer niet wordt voorzien;
 - de watergebonden bedrijfsactiviteiten maken via de kademuren een functionele link met de Leie;
 - de fietsverbinding wordt bevestigd als onderdeel van de verbinding langs de Leie;
 - het jaagpad voorziet in een fietsverbinding, gescheiden van het gemotoriseerd verkeer langs de Leie in oost-west-richting doorheen het regionaalstedelijk gebied.

- Voor de ontwikkeling van een kwalitatieve en toegankelijke open ruimte in de stedelijke woongebieden te Kortrijk (Toortelbeek, Oliemolenstraat en Langwater), gelegen in de Leievallei, worden ruimtelijke meerwaarden gecreëerd:
 - aansluitend aan de Leie wordt voldoende open ruimte bewaard met gerichte aandacht voor de natuurwaarden;
 - de relatie tussen de vallei en de woonomgeving wordt versterkt door visuele relaties en voetgangersverbindingen, zodat de beleving van het valleigebied niet 'geprivatiseerd' wordt.

Structuurondersteunend kleinstedelijk gebied Deinze

De afbakening van het structuurondersteunende kleinstedelijk gebied Deinze is in opmaak.

Structuurondersteunend kleinstedelijk gebied Waregem

De afbakening van het structuurondersteunende kleinstedelijk gebied Waregem is nog niet opgestart.

Kleinstedelijk gebied op provinciaal niveau Menen

De afbakening van het kleinstedelijk gebied Menen is nog niet opgestart.

5.3.4. Geïntegreerde Gebiedsvisie Leievallei

Intercommunale Leiedal maakte een Geïntegreerde Gebiedsvisie Leievallei op i.o.v. de provincie West-Vlaanderen en in samenwerking met de gemeenten tussen Wervik en Kortrijk. De visie vormt het referentiekader bij de opmaak van diverse plannen door de verschillende betrokkenen bij het Seine-Schelde-verbindingsproject.

De Leievallei wordt voorgesteld als:

- samenhangende groene oase binnen een grensoverschrijdend verstedelijkt netwerk;
- een zone met een afwisseling van functies (recreatie, wonen, werken, natuur), een afwisseling van open en gesloten ruimten, en een afwisseling tussen hoge en lage gebruiksintensiteiten;
- een verbindend element en onderdeel van een regionaal groen en recreatief netwerk waarbij evoluties gestuurd worden vanuit dat regionaal ontwikkelingsperspectief.

Volgende doelstellingen worden voorop gesteld:

- de ontwikkeling van de Leievallei tot een regionale structurerende as met afwisseling van open gebieden, transparante ruimten en meer gesloten, bebouwde gebieden;
- een evenwichtige verweving van toerisme en recreatie, natuurontwikkeling en landbouw en dit in relatie met het achterland;
- de versterking van de ruimtelijke samenhang van de Leievallei;
- de differentiëring van de gebruiksintensiteiten.

5.3.5. Dulo-Waterplan Grensleie

Intercommunale Leiedal en de West-Vlaamse Intercommunale (WVI) maakten in het kader van een integraal waterbeleid ook het Dulo-Waterplan Grensleie op i.o.v. de provincie West-Vlaanderen en diverse partners (Kortrijk, Menen, Wevelgem, Harelbeke, Kuurne, Wervik, Moorslede, Zonnebeke, Ieper en Heuvelland).

In september 2004 verscheen de discussienota van dit deelbekkenbeheerplan waarin voor zeven 'sporen' een visie en streefbeeld werden gegeven¹⁵:

- de maximale retentie van hemelwater aan de bron (wateroverlast en verdroging);
- afvalwaterlozingen;
- kwaliteit van de riolerings- en zuiveringsinfrastructuur;
- diffuse verontreiniging;
- voorkomen en beperken van erosie en sedimenttransport naar de waterloop;
- kwantitatief, kwalitatief en ecologisch duurzaam waterlopenbeheer;
- duurzaam (drink)watergebruik.

5.3.6. Beleid inzake toerisme-recreatie

Strategisch Beleidsplan Toerisme-recreatie voor de Leiestreek

Het Strategisch Beleidsplan Toerisme-recreatie voor de Leiestreek werd opgemaakt door Westtoer, Toerisme Oost-Vlaanderen vzw en Toerisme Leiestreek vzw in het kader van een gebiedsgerichte werking. Het plan duidt de volgende ontwikkelingsperspectieven aan voor de Leiestreek (periode 2003-2007):

Strategische doelstellingen:

- de Leiestreek ontwikkelen als een kwalitatieve regio waar de bevolking voldoende mogelijkheden worden aangereikt om te recreëren in een aantrekkelijke omgeving (verhogen van de toegankelijkheid van groendomeinen, uitbreiden van kwalitatieve voorzieningen voor recreatief medegebruik met accent op fietsen en wandelen)
- de Leiestreek ontwikkelen als een attractieve regio voor inkomend toerisme (uitbouw en vernieuwing van attractiepunten, ontwikkeling van passagiersboottochten op de Leie)
- de Leiestreek ontwikkelen voor korte vakanties (uitbouw van specifieke logiesvormen)
- promoten van de Leiestreek en haar recreatieve mogelijkheden (regionale bevolking, dagtoerisme, zakenverblijven)

Positionering

- de waterkant met zijn specifieke verleden
- kunst en design: de zin voor het mooie

¹⁵ Conform de 'Code van goede praktijk voor duurzaam lokaal waterbeleid'. Dat document kwam tot stand in het kader van de uitvoering van actie 72 van het Vlaams Milieubeleidsplan 1997-2001, de uitwerking van de cluster water in de samenwerkingsovereenkomst 2002-2004 en het Besluit van de Vlaamse regering van 18.01.02 houdende het toekennen van een gewestbijdrage aan polders en wateringen, verenigingen van polders of verenigingen van wateringen voor het uitvoeren van bepaalde waterhuishoudkundige werken en tot vastlegging van de procedure inzake subsidiëring van deze werken (B.S. 25/04/2002).

Voorgestelde actiegerichte strategieën zijn:

- opwaarderen van het landschap i.f.v. openluchtrecreatie
- verruimen van wandel- en fietsmogelijkheden (doortrekken jaagpaden, lange afstandsfietsroute)
- verder ondersteunen van waterrecreatie
- toeristisch valoriseren van cultuurhistorisch erfgoed (inschakelen van sites in wandel- en fietsroutes)
- innoverende projecten rond moderne kunst (kunstzinnige inkleding van bruggen)

Provinciaal beleid

De provincies voeren een gericht toeristisch-recreatief en promotioneel beleid voor de toeristische regio Leiestreek en beschikken over een provinciaal reglement inzake subsidiëring van cultuur-toeristische projecten.

West-Vlaanderen beschikt over een specifiek provinciaal reglement voor riviertoeerisme.

Provinciale Visserijcommissies

De provinciale Visserijcommissies kunnen allerlei maatregelen voorstellen en uitvoeren die de kwaliteit van de viswateren ten goede komen. De hengelaars bepalen samen met sectorale deskundigen het beleid voor de betreffende hengelregio's. In het studiegebied zijn diverse hengelregio's gelegen:

- op grondgebied van West-Vlaanderen: het kanaal Roeselare-Leie; Groot Bassin te Roeselare, oude meanderarmen te Ooigem, Bavikhove, St. Baafs-Vijve, Kerkhove Schoendalebocht te Wielsbeke en het kanaal Kortrijk-Bossuit;
- op grondgebied van Oost-Vlaanderen: oude meanderarmen te Oeselgem, Gottem, Machelen en Grammene.

5.4. Beleid en projecten op lokaal niveau

5.4.1. Gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen

Volgende aandachtspunten uit de verschillende gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen zijn mee richtinggevend voor de ruimtelijke uitwerking:

Gemeente	Fase ¹⁶	Visie ten aanzien van de Leie(vallei)
Wervik	V	Leievallei is belangrijk structurerend element met toeristisch-recreatieve bestemming . Leiemeersen hebben belangrijke ecologische waarde.
Menen	V	Leie heeft als hoofddoelstelling groenontwikkeling en recreatie met sportvoorzieningen . Behoud van open ruimte, accentueren van het meanderend karakter, uitbouw als toeristisch recreatief lijnelement.
Wevelgem	V	Leievallei vormt afwisseling van gesloten (bos) en open (landbouw) gebieden . Overstromingsgebied dient herstelt te worden, woonkernen voorzien van een groenbuffer.
Kortrijk	V	De Leie is drager van natuurlijke ontwikkeling . In de stad vormt ze het decor voor stedelijk leven en wonen. Buiten de stad vormt het een open ruimte met een landschappelijk ecologische waarde. Ecologisch waardevolle elementen (pannenbakkerij Marke, oude Leiearm Marke, Leiemeersen Bissegem, Leiemeersen Paters Mote, beekvallei Neerbeek, parkachtig landschap aan openluchtzwembad, Leieoevers binnenstad) moeten bewaard en versterkt worden.
Kuurne	V	Bescherming en versterking van het open, onbebouwde karakter van de Leievallei . Leiemeersen ontwikkelen als open en groen meersengebied met mogelijkheden voor ontwikkeling van recreatieve activiteiten, Heulebeekvallei als natuurontwikkelingsgebied met watergebonden recreatieactiviteiten. Bescherming van het eiland tussen gekanaliseerde Leie en oude meander als natuurontwikkelingsgebied. Stimuleren van wonen aan het water t.h.v. de Nieuwe Brug.
Harelbeke	G	De Leie vormt een belangrijke ruimtelijke potentie. De ontwikkeling steunt op het gericht ontwikkelen van economische activiteiten (ontwikkeling zone Kortrijksesteenweg, behoud zone t.h.v. N36), het versterken van de link tussen wonen en het water t.h.v. de stadskern, het optimaliseren van een doorlopend recreatief fietsrouten netwerk langs de Leie en het voeren van een beleid van herstel en onderhoud van het historische Leielandschap (afbakenen open-ruimte gebied, uitbreiden gronden voor natuur- en landschapsherstel, beleid van onderhoud en herstel van het landschap).
Wielsbeke	G	In Leievallei verweving van wonen, industrie, natuur en recreatie , afbakenen van dito verbindingen, natuurlijke drager voor de verstedelijkte omgeving.
Waregem	V	Leievallei in hoofdzaak groene recreatiezone
Zulte	G	Versterking van natuurlijke waarde van Leiemeanders . Deze hebben als hoofdfunctie natuur. Natuurfunctie van Leievallei versterken, landbouw en natuur worden gezien als evenwaardige functies, bijkomende bebouwing wordt geweerd.
Dentergem	V	Versterken van de ecologisch verbindende functie , oude meanders vormen natuurkerngebieden. Gekanaliseerde Leie vormt recreatief lijnelement op bovenlokaal niveau.
Deinze	V	geen uitspraken over betrokken gebied

¹⁶ V: voorontwerp, G: goedgekeurd.

5.4.2. Gemeentelijke Plannen van Aanleg

In onderstaande tabel wordt aangeduid welke Bijzondere Plannen van Aanleg (BPA's) zich langs de Leie bevinden en wat hun relevantie is voor het project Seine-Schelde-verbinding, meerbepaald het rivierherstelproject van de Leie.

Gemeente	Naam /datum	Relevantie ten aanzien van de Leie(vallei)
Deinze	Brielmeersen 1993	Geen relevante uitspraken over de Leie
Dentergem	Nr.2 Nieuwstraat en Sportveld 1988	Verfijning van het gewestplan. In het BPA is de weg tussen het bedrijventerrein en de Leie opgenomen als "Zone voor wegen en daar bijhorende vrije ruimten . De aanleg dient het woonkarakter van de zone te benadrukken, zoals afremmen van het autoverkeer, (pleintjes, verkeersdrempels, knikken), aanleg van aangepaste straatbevoering en beplanting." Er is eveneens een deel van het bedrijventerrein bestemd als L1 gebied: "Deze zone is uitsluitend bestemd voor leefbare agrarisch en para-agrarische bedrijven met uitzondering van nieuwe intensieve veebedrijven. Uitbreiding van bestaande agrarische of para-agrarische bedrijven zijn toegelaten voor zover de constructies ingeplant worden binnen het gebouwencomplex van het bedrijf of er duidelijk toe behoren"
Waregem	Emiel Clausstraat 2002 (ontwerp)	Natuurgebied en parkgebied op het gewestplan, grenzend aan de Leie worden in het ontwerp BPA jaagpad en bufferzone en deels zone voor gemeenschapsvoorziening in functie van recreatie.
Waregem	Nr. 6 Leiekant 1971	Woongebied wordt woongebied voor sociale woningbouw
Waregem	Nr.9 Markt-Industriezone 1985	Detailering van het bedrijventerrein op het gewestplan. Een deel van het bedrijventerrein, grenzend aan de Leie wordt ingetekend als 'zone voor wegen en daarbij horende vrije ruimten' en als 'zone die te allen tijde gevrijwaard blijft om op machinale wijze onderhoudswerken mogelijk te maken met betrekking tot de bevaarbare waterlopen.'
Waregem	Nr.8 Neerstraat – nr.1 Centrum publiek park 1986	Natuurgebied op het gewestplan wordt langs de Leie een zone met 'verplichte hoogstammige groenaanleg zonder verhardingen en met parkeerverbod, oprijmogelijkheid uitgezonderd' . De rest van het natuurgebied wordt ingetekend als zone met een 'absoluut bouwverbod'.
Wielsbeke	Nr.5 Wielsbekestraat 1987	Detailering gewestplan parkgebied Leiemeander. Versterken bestemming gewestplan .
Kuurne	Nr. 32 Leiemeers 1999	Recreatief parkgebied en natuurgebied grenzend aan de Leie wordt 'zone voor Leieoever', 'zone voor voetgangers' deels als 'zone voor wegenis' = gewestplanverfijning
Harelbeke	Nr.44 Westwijk 1998	Een correctie van het gewestplan, de Leie wordt tot aan de Twee Bruggenstraat 'openbare waterweg en samenhorigheden' . In deze zone moet langs de Twee Bruggenstraat steeds een strook van minstens 1,5 m voorzien worden als wandelpad. De toegankelijkheid voor allerlei hulpdiensten dient gevrijwaard. Het bouwen van de nodige uitbatingsvoorzieningen is toegelaten.
Harelbeke	Nr.13 Overleie 1992	Waterweg en parkgebied op het gewestplan wordt in het BPA deels zone voor waterweg en deels bufferzone = gewestplanverfijning

Harelbeke	Nr. 45 Bloemenwijk 2000	(= BPA nr 13) Een deel van de zone voor waterweg van BPA 13 wordt zone voor watergebonden bouwconstructies - openbare loskade (1/3) en deels zone voor groen, rivieroever (2/3)
Harelbeke	Overleie – Vaarnewijk industrie 1992	Industriegebied, waterweg en parkgebied op het gewestplan wordt in het BPA deels waterloop, deels zone voor waterwegen en deels bufferzone = gewestplanverfijning
Harelbeke	Tweebruggenstraat 2001	Aanduiden van zone voor openbare wegen grenzend aan de Leie (woongebied op het gewestplan)
Kortrijk	Nr.1 Bondgenotenstraat 1987	<i>Aan te leggen 'waterweg' en 'zone voor openbaar groen, recreatie en openbare voetwegen' op het gewestplan wordt waterweg in BPA</i>
Kortrijk	Patersmote 1998	<i>Natuurgebied en zone voor gemeenschapsvoorzieningen grenzend aan de Leie wordt deels waterweg.</i>
Kortrijk	Nr.56 Driekerkenstraat 1993	<i>Woongebied op het gewestplan wordt waterweg op het BPA (geen volledige legende beschikbaar)</i>
Wevelgem	Industriezone Zuid 1993	Zie Nr. 19 Industriezone-Zuid 2000
Wevelgem	Nr.19 Industriezone-Zuid 2000	Verfijning gewestplan , deel industriezone wordt openbaar domein behorende bij de waterweg (de eigenlijke waterloop, de loskaaien en het jaagpad). In deze zone mogen geen industriële activiteiten worden uitgeoefend die de scheepvaart of aanverwante activiteiten hinderen.
Menen	Nr.15 Leiestraat 1998	Deel van het industriegebied, grenzend aan de Leie wordt zone voor natuurontwikkeling, zone voor waterzuivering en zone voor voetgangers-, fietsersdoorgang (jaagpad)
Wervik	Park 1976	Aan te leggen waterweg wordt in het BPA waterweg en tuinstrook (= zone non aedificandi, verharding mag niet meer dan 1/3 van de volledige tuinstrook zijn)
Wervik	Park 2000	Waterweg in BPA Park 1976 en deel aan te leggen waterweg op het gewestplan wordt in het BPA deels zone voor woongebouwen, tuinstrook (= zone non aedificandi, verharding mag niet meer dan 1/3 van de volledige tuinstrook zijn) = gewestplanverfijning
Wervik	Oosthove 1973	Recreatiegebied met aan te leggen waterweg wordt in het BPA 'Sportpark met bijhorende voorzieningen' (voor sport en spel met daartoe dienende sport- en speelvelden en bijhorende gebouwen.)
Wervik	West-Barrièrestraat 1978	Natuurgebied met reservatiezone wordt water in het BPA, aan te leggen waterweg wordt in het BPA 'wegen en daarbij horende vrije ruimte'.
Wervik	West-Barrièrestraat 1992	Zone voor wegen (BPA 78) wordt deels zone non aedificandi en deels waterfrontbuffer.
Wervik	Pontstraat 1995	Landbouwgebied nabij de Leie en de bestemming 'aan te leggen waterweg' volgens het gewestplan wordt 'bedrijvigheid met watergebonden karakter' en 'externe bufferzone'.

De BPA's te Kortrijk worden vermeld voor de volledigheid van het traject Wervik-Deinze. Zij zijn niet relevant voor de huidige uit te voeren studie.

6. GEBIEDSANALYSE

In dit hoofdstuk worden enkel de relevante kenmerken vermeld die van belang zijn in de verdere opbouw van het strategisch plan. Voor een meer uitgebreide inventarisatie wordt verwezen naar het aparte rapport ‘Inventarisatierapport’.

6.1. Relevante kenmerken: fysische omgeving

6.1.1. Hydrografische beschrijving van het stroombekken

De Leie ontspringt op een hoogte van ongeveer 100 m te Lisbourg. Ze stroomt ca. 86 km op Frans grondgebied alvorens ze van Armentières tot Komen over 15 km de grens tussen België en Frankrijk vormt (de zogenaamde Grensleie), waarna ze nog eens 74 km doorstroomt tot ze in Gent in de Ringvaart uitmondt (IMDC, 2004).

Aan de Noorderwal in Deinze splitst de Leie in het Afleidingskanaal van de Leie, dat naar het Kanaal Gent-Brugge (en verder naar zee) stroomt en de zogenaamde ‘Toeristische Leie’ die naar Gent stroomt en zijn oorspronkelijke meanderende loop grotendeels heeft behouden.

Het hydrografisch bekken van de Leie beslaat op Frans grondgebied 2.593 km² (ca 2.900 km² als de Deûle wordt meegerekend) en op Belgisch grondgebied 1.825 km² (IMDC, 2004). De voornaamste zijrivieren zijn de Lauwe en de Deûle in Frankrijk en de Douvebeek, de Kortekeerbeek, de Geluwse Beek, de Heulebeek, de Gaverbeek en de Mandel in België (VMM, AWP II Leie tot Afleidingskanaal, 1992). Vanaf Aire-sur-la-Lys in Frankrijk is de Leie gekanaliseerd.

De Leie-vallei is het smalst langs het traject Wervik-Menen-Komen, ze is iets minder smal tussen Kortrijk en de Noorderwal, stroomopwaarts van Deinze. Vanaf de Noorderwal waaiert de vallei breed open en wordt de Leievallei opgenomen in de Vlaamse Vallei. Het verval vanaf de Belgisch-Franse grens tot de Noorderwal bedraagt slechts 11 cm/km, terwijl het verval van de Toeristische Leie tussen de Noorderwal en Gent nagenoeg nul is (VMM, AWP II Leie tot Afleidingskanaal, 1992).

De waterafvoer van de Leie wordt geregeld d.m.v. sluisen. Op de gekanaliseerde Leie tussen de Belgisch-Franse grens en Deinze bevinden zich 4 sluisen (te Komen, Menen, Harelbeke en Sint-Baafs-Vijve). Verder bevindt zich nog een sluis op de oude Leie-arm te Sint-Baafs-Vijve en één op de Toeristische Leie in Astene.

6.1.2. Geomorfologische situering

Het onderzoeksgebied betreft de Leievallei, incl. de delen van de beekvalleien, gelegen beneden de grensstellende 10m hoogtegrens.

De linkeroever van de Leie is aangeduid als Land van Roeselare-Kortrijk van Wervik tot Gottem en verder stroomafwaarts als Plateau van Tielt. De rechteroever van de Leie is aangeduid als Leie-Schelde-interfluvium van Wervik tot Kortrijk en verder stroomafwaarts als Zandig Leie-Schelde-interfluvium.

Tijdens de Formatie van Landen (Paleoceen) werd Landeniaan afgezet (marien zand, continentale klei, ligniethoudend zand). Bij de Formatie van Ieper (Eoceen) werd Ieperiaan afgezet (o.a. klei). Deze lagen dagzomen in de valleien.

De insnijding van de Leievallei vond plaats gedurende de Ijstijden (Pleistoceen). De brede Leievallei werd tijdens de Würm-ijstijd (Boven-Pleistoceen) opgevuld met een ca. 15m dikke loesslaag. Tijdens het Epipleistoceen werd achtereenvolgens een 1 à 2m dikke laag met gemengde textuur afgezet (klei, leem, zandleem, zand, grind) en lokale dekzanden. Deze zanden vormen de ruggen langs de Leie en zijn 1 à 2m dik.

De insnijding van de huidige Leievallei vond plaats in het Holoceen (boreale vallei) en duurt tot op heden nog voort (recent alluvium). De Leievallei werd overwegend met klei opgevuld. In natte valleien werden veenlagen gevormd (oa. Deinze-Zeveren). Boven het veen werd kleilig alluvium afgezet.

Het resultaat van deze opeenvolgende ontwikkelingen is een relatief vlak gebied met een matig tot uitgesproken microreliëf. De brede vallei van de Oude Mandel-Zeverenbeek is een verveend relict van de oude Leieloop en staat hydrologisch nog in verbinding met de gekanaliseerde Leie en het Afleidingskanaal. Deze 'fossiele vallei' van de Leie bestaat heden ten dage uit de (sequentie van) valleien van de Oude Mandelbeek, Vondelbeel, Zeverenbeek, Kaandelbeek, Oude Kaandelbeek en Rekelingebeek. De Oude Mandelbeek vormt daarbij een verbinding van dit beekstelsel met de gekanaliseerde Leie en het Afleidingskanaal. Dit betekent dat wijzigingen in de waterhuishouding van de gekanaliseerde Leie en het Afleidingskanaal mogelijke wijzigingen kunnen teweegbrengen in de waterhuishouding van deze beekvalleien.

Voor een grafische weergave van de geologische kaart wordt verwezen naar het inventarisatierapport.

6.1.3. Globale fysisch-geografische landschapstypering

Het Leiebekken wordt ten noorden begrensd door het stroomgebied van de Gentse kanalen, ten westen door het IJzerbekken en ten oosten door het bekken van de Boven-Schelde.

De Leie in Vlaanderen heeft het karakter van een benedenloop¹⁷. Typisch voor de Leie zijn het klein verval, het overwegen van sedimentatie boven erosie en de vorming van meanders en een alluviale vlakte. De meanders zijn echter alleen bewaard gebleven tussen Deinze en de monding van de Ringvaart. Binnen ons studiegebied zijn bijna alle meanders afgesneden van de rivier door de historische rechttrekking van de vaarweg. Enkel in St. Baafs-Vijve en Menen zijn de meanders nog aangekoppeld. Ook zijn sommige meanders en meanderdelen in het verleden gedempt.

Het Leiebekken behoort geografisch tot Binnen-Vlaanderen en wordt onderverdeeld in een zandstreek, een zandleemstreek en een leemstreek. Het onderzoeksgebied situeert zich deels in Zandlemig Vlaanderen en deels in Zandig Vlaanderen (ten noorden van Waregem).

Stroomopwaarts van Wervik wordt het Leiebekken gekenmerkt door een golvend leemplateau. Stroomafwaarts van Wervik ligt het studiegebied in het vrij vlak tot golvend Zandlemig Vlaanderen. In hoger gelegen delen van het bekken (buiten het onderzoeksgebied) ontspringen de zijbeken in bronbossen. Zij monden binnen het studiegebied uit in de Leie.

Stroomafwaarts van Waregem ligt het studiegebied in het vrij vlak Zandig Vlaanderen.

Op basis van de algemene kenmerken inzake geologische opbouw en de globale bodemgesteldheid wordt het volledige studiegebied aangeduid als alluviaal gebied.

De Leievallei is een smalle vallei tussen stedelijke kernen, met afgesneden (goed bewaarde) meanders, gelegen in een open broeklandschap met meersen, met enkele archeologisch waardevolle zones (zie 5.2.8). Het landschap is open met weinig bebouwing, een onregelmatig patroon van blokvormige percelen akker- en weiland en geen of weinig perceelsrandbegroeiing. De oorspronkelijke perceelsranden zijn verdwenen.

¹⁷ Bron: *Onderzoek naar de verspreiding en typologie van ecologische waardevolle waterlopen in Vlaanderen: Leiebekken*, Ecosysteembeheer, UIA, 1994.

Zie ook: *Typologie van de oppervlaktewateren in Vlaanderen. Eindverslag van het project VMM. KRLW-typologie*. 2001, Jochems H. et al 2002: "De longitudinale indeling van rivieren beschrijft drie zones, afhankelijk van geologie en geografie: boven-, midden- en benedenloop, respectievelijk erosie-, transport- en depositiezone genoemd. Het verloop hangt samen met veranderingen in verval en de substraatkorrelgrootteverdeling. Breedte, diepte en debiet nemen toe, de stroomsnelheid stijgt, natuurlijke overstromingszones verschijnen, levensgemeenschappen verschuiven, en dit meer richting benedenloop".

Zie ook: *Kaderrichtlijn Water Pilot Eems achtergrondrapport*, RIZA rapport: 2002.034. "Hoewel boven-, midden- en benedenloop andere karakteristieken hebben, is hierin geen onderscheid gemaakt omdat aangenomen is dat dit detailniveau richting de EU niet relevant meer is".

6.2. Relevante kenmerken: ruimtelijke context

6.2.1. Historische ontwikkeling

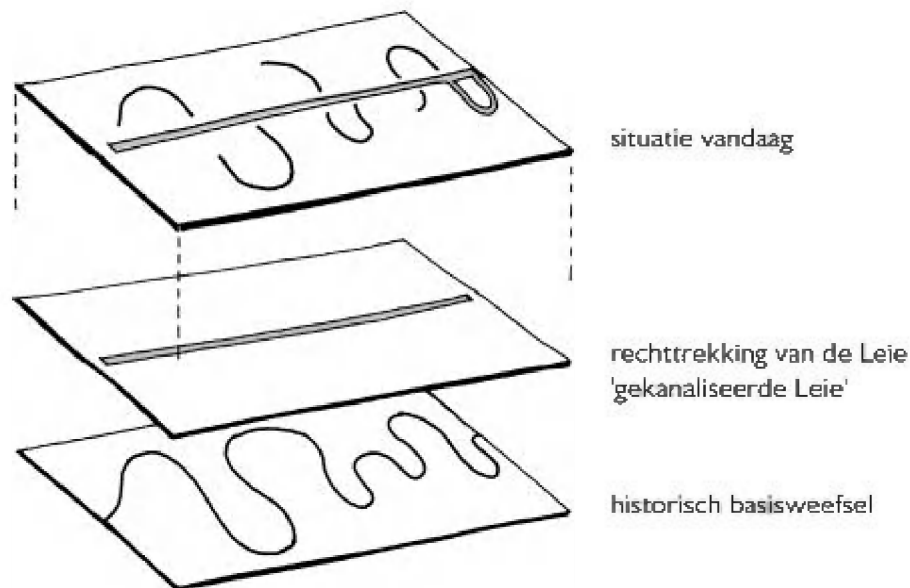
Hieronder wordt het alluviaal gebied van de Leie geschetst vanuit historisch perspectief. De Leie onderging doorheen de geschiedenis belangrijke wijzigingen. Er wordt ingegaan op het landgebruik en de cultuurhistorische context ervan.

Oorspronkelijk meanderde de Leie doorheen Vlaanderen en zette hoofdzakelijk zandige lagen af. De insnijding van de Leievallei vond plaats gedurende de IJstijden (zie §6.1.2). Langs de Leie strekte zich een zone met vruchtbare kleilagen uit. Deze werden vanaf de Romeinse tijd uitgebaat voor kwalitatief hoogwaardige producten (pottenbakkerijen, kunstkeramiek, pannen). Langs het historisch gegroeide wegenpatroon ontstonden de eerste nederzettingen (reeds in de steentijd en de bronstijd). Het wegenpatroon is in belangrijke mate gekoppeld aan de eigenschappen van het fysisch systeem. De belangrijkste wegen zijn aangelegd op de kouterruggen. Langs dit wegenpatroon op hogergelegen en van nature uit beter gedraineerde ruggen ontstonden in de middeleeuwen de eerste nederzettingen. Deze ontginningsdorpen strekten zich langgerekt uit langs de wegen en vormden de basis voor het ontginnen van het omliggende gebied. Het landschap werd gekenmerkt door een duidelijke en levende perceelsrandbegroeiing. Het middeleeuwse landschap is nog duidelijk te herkennen op de Ferrariskaart: overall is nog een kleinschalig en gesloten landschap te zien (vaak met moerassige weiden in het alluvium). Langs de meanders, meer bepaald t.h.v. de stootoevers situeerden zich fabrieken, vaak vlasroterijen.

Reeds in de middeleeuwen was de Leie een belangrijke transportas. De textielnijverheid groeide in de middeleeuwen en verschillende producten (wol, lakens) werden verspreid over het Europees grondgebied. De nijverheid was verbonden met de weverijen en spinnerijen in Frankrijk. Daarnaast ontwikkelden zich tal van toeleveringsnijverheden (ateliers, brouwerijen). De Noormannen gebruikten de Leie als vaarweg al in de 9^e eeuw. In Gent werden de eerste constructies gebouwd die het waterdebiet regelden en de bevaarbaarheid verhoogden. De daarop volgende eeuwen werden nieuwe sluizen en stuwen gebouwd.

De Leie kende een ingrijpende verandering door de kanalisering van de natuurlijke rivier. Tussen Deinze en Wervik werd de Leie van slingerende rivier omgevormd tot recht kanaal. De werken startten in 1770 te Harelbeke. In het begin van de 19^e eeuw werd een grondige technische studie uitgevoerd. De noodzakelijke aanpassingen gebeurden na de wateroverlast van 1840-1841. Er werden nieuwe stuwsluizen geplaatst te Astene (1861) en St. Eloois-Vijve (1863). Er werden nieuwe rechttrekkingen voorzien. Tussen 1843 en 1863 werd het Afleidingskanaal tussen Deinze en Schipdonk gegraven. Vanaf 1860 vormde het Kanaal Kortrijk-Bossuit een directe verbinding met de Schelde. In 1871 werd het Kanaal Roeselare-Leie in gebruik genomen. In 1911 verhinderden kunstliefhebbers de verdere rechttrekking van de Leie. Hierdoor werd de Leie tussen Gent en Deinze bewaard als toeristische stroom.

Zuid-West-Vlaanderen en de Leievallei in Frans-Vlaanderen vormden een kerngebied voor industriële teelten en hun verwerking (vlas, chicorei, tabak, etc). Vanaf 1942 werd de vlasroterij in de rivier verboden.

Figuur 6.1: Schets van de historische ontwikkeling van de Leie

Vanaf 1965 werd een grootschalig moderniseringsprogramma opgezet. De Leie werd toegankelijk gemaakt voor schepen van klasse IV en de waterafvoer werd verbeterd. De oorspronkelijke rivier werd rechtgetrokken, meanders afgesneden, oevers verstevigd, de stroom ingesloten door dijken (lokale grondberging). Deze werken zijn momenteel nog steeds lopende met de aanpassingen aan de doortocht Kortrijk en Wervik.

Al deze technische ingrepen hadden drastische gevolgen op de relatie tussen de rivier en de omgeving en de zijbeken. In eerste instantie werd de rivier losgekoppeld van de vallei. Behalve de Leie werden ook talrijke beekvalleien rechtgetrokken en/of verlegd. Door de rechttrekking werden praktisch alle meanders afgesneden van de rivier, met uitzondering van enkele aangekoppelde armen te St. Baafs-Vijve en Menen. De natuurlijke waterhuishouding werd grondig verstoord. De rivierdynamiek werd beperkt tot de rivier zelf, het winterbed verdween en de waterafvoer versnelde (minder ruimte voor water).

De rechttrekking had niet alleen een zeer grote impact op het landschap van de oorspronkelijke Leievallei, ze had evenzeer een belangrijke functioneel-economische impact. Een aantal Leiedorpen (o.a. Grammene, Gottem) werden door de aanleg van het kanaal van de waterweg afgesneden. Door de rechttrekking kwamen de dorpen meer geïsoleerd te liggen t.o.v. het kanaal. Dorpen en hun bewoners raakten hun functionele binding met het kanaal kwijt. De afgesneden meanderarmen verloren hun contact met het waterwegennetwerk en waren niet meer bereikbaar voor de scheepvaart. Het belang van het kanaal als vaarweg voor de scheepvaart nam toe, geschikt voor schepen tot 1.350 ton.

Door de verandering in ruimtelijke relaties veranderden de functionele structuren. Het betekende het verval van de toenmalige kleinschaligere nijverheden. Deze activiteiten waren sterk afhankelijk van de Leie en werden door de kanalisatie van hun toevoer afgesneden. Veel fabrieksgebouwen kwamen leeg te staan langs de losgekoppelde meanderarmen. De

bewoners van het alluviaal gebied gingen op zoek naar ander werk. De gebouwen kregen een andere invulling. De leegstaande gebouwen werden vaak ingenomen door landbouwers die gebruik maakten van de vruchtbare gronden in de vallei en de natte gronden draineerden (meersen, meanderarmen, ingesloten eilanden). Deze inname van gronden en evolutie in ruimtelijk grondgebruik gebeurde niet altijd conform de juridische randvoorwaarden.

Het oorspronkelijke winterbed evolueerde naar andere functies. Gronden werden opgehoogd en gebruikt voor akkerbouw, industrie en bewoning. Veel van de oorspronkelijke meersgebieden en graslanden verdwenen. Daarentegen nam het aandeel akkerlanden aanzienlijk toe. Het aandeel bos bleef nagenoeg ongewijzigd. De levende perceelsrandbegroeiing werd op grote schaal opgeruimd waardoor een meer geopend landschap ontstond¹⁸. Het resultaat is een landschap met eerder open en eerder gesloten delen zonder een duidelijke begrenzing tussen beide, afgezien van die delen van het studiegebied waar het historisch landschapspatroon volledig werd weggevaagd door het ophogen van terreinen met grond afkomstig van de uitgraving van de bedding van de gekanaliseerde Leie.

De meest ingrijpende veranderingen op landschappelijk vlak vonden plaats in de naoorlogse periode. De veranderingen volgden elkaar niet alleen sneller op, ze werden ook steeds grootschaliger. Door de aanleg van nieuwe infrastructuur raakte het landschap meer versnipperd. De meandereilanden evolueerden naar 'landbouweilanden'. Langs de gekanaliseerde Leie vestigden zich heel wat bedrijven tussen open ruimtegebied en de stedelijke gebieden.

De vallei evolueerde naar een recreatieve alluviale ruimte met diverse mogelijkheden voor zachte recreatie (fietsen, mountainbiken, wandelen, paardrijden, autoroutes, verblijfstoerisme, attracties, etc). De oude Leiemeanders worden momenteel voornamelijk gebruikt als visvijver. Jaagpaden werden ingeschakeld in het recreatief netwerk van wandel- en fietspaden.

Het huidige harde karakter van de rechtgetrokken Leie is typisch voor de periode van de rechte trekking. Veel van de oorspronkelijke oevers werden verstevigd met betonplaten. De gekanaliseerde stroom vormde vooral een belangrijke schakel vanuit het binnenland naar het Kanaal Roeselare-Leie. De verdere aanpassing van het kanaal tot 4.400 ton duwvaart kadert binnen de huidige visie van de Leie als verkeersas binnen het Trans-Europees Netwerk en binnen de Seine-Schelde-verbinding in het bijzonder. De rol van de Leie als schakel tussen deze twee stroomgebiedsdistricten zal in de toekomst verder toenemen.

¹⁸ Tijdens de Middeleeuwen hebben intensieve ontginningen van het landschap waarschijnlijk aanleiding gegeven tot het ontstaan van een gesloten landschap, waarin de individuele percelen door hagen en/of bomerijen zijn afgesloten. Dit landschap waarin afsluitingen met levend hout een grote plaats innemen is grotendeels tot het begin van de 20^e E – en zeer plaatselijk tot op heden – blijven bestaan. Ook het zuidelijk deel van het Leielandschap is in essentie sinds de ontginningstijd een gesloten landschap geworden en gebleven. Invoering van het drieslagstelsel (12^e-13^e eeuw), met de noodzaak aan een open landschap zonder belemmering van vaste afsluitingen, heeft vermoedelijk bijgedragen tot de evolutie naar een meer open landschap (o.a. door verarming van de bevolking en bijgevolg de nood aan lenen van trekkracht van andere boeren en landbewerking over de perceelsgrenzen heen).

6.2.2. Bestaande ruimtelijke structuur

6.2.2.1. Verstedelijkt netwerk Leievallei Wervik-Deinze

Hoewel het gebied onder druk staat heeft het nog een sterk leesbare landschappelijke en ruimtelijke hoofdstructuur. De hoofdstructuur wordt gekenmerkt door de gekanaliseerde Leie met langs weerszijden losgekoppelde of geïsoleerde meanderarmen. Langsheen deze structuur ontwikkelden diverse stedelijke kernen (Deinze, Waregem, Harelbeke, Kortrijk en Wervik) en daartussen kleinere historische kernen (o.a. Grammene, Gottem, Machelen a/d Leie, Oeselgem, St.-Baafs-Vijve).

De valleiruinimte tussen deze kernen wordt gekenmerkt door verstedelijking en woonverlating en verspreide bedrijvigheid. Het historisch karakter is sterk bewaard tussen Waregem en Deinze. De vallei is er opmerkelijk uitgestrekt en open met veel kouters, natuurwaarden en landbouwgronden. Het gebied tussen Wervik en Waregem heeft eerder een verstedelijkte aard en is meer versnipperd en aangetast.

Tussen de stedelijke linten zijn open ruimtevensters gelegen waar het dwarse zicht vanuit de vallei op de Leiestructuur behouden is. Deze open ruimtevensters betreffen veelal beekvalleien die dwars op de Leie aansluiten (o.a. Oude Mandel, Vondelbeek, Zeverenbeek, Kaandelbeek). Deze beken ontspringen op de valleiranden in bronbossen, gelegen buiten het onderzoeksgebied (o.a. Heulebeek).

Parallel met en ten zuiden van de Leie ligt de N43 Kortrijksesteenweg. Evenwijdig met de gekanaliseerde Leie situeren zich de spoorlijn Gent-Kortrijk-Menen, de hoofdweg E17 en enkele steenwegen (o.a. N8). Deze structuren versterkten de lineaire woon- en industrieontwikkeling en hadden een duidelijke impact op de actuele ruimtelijke structuur.

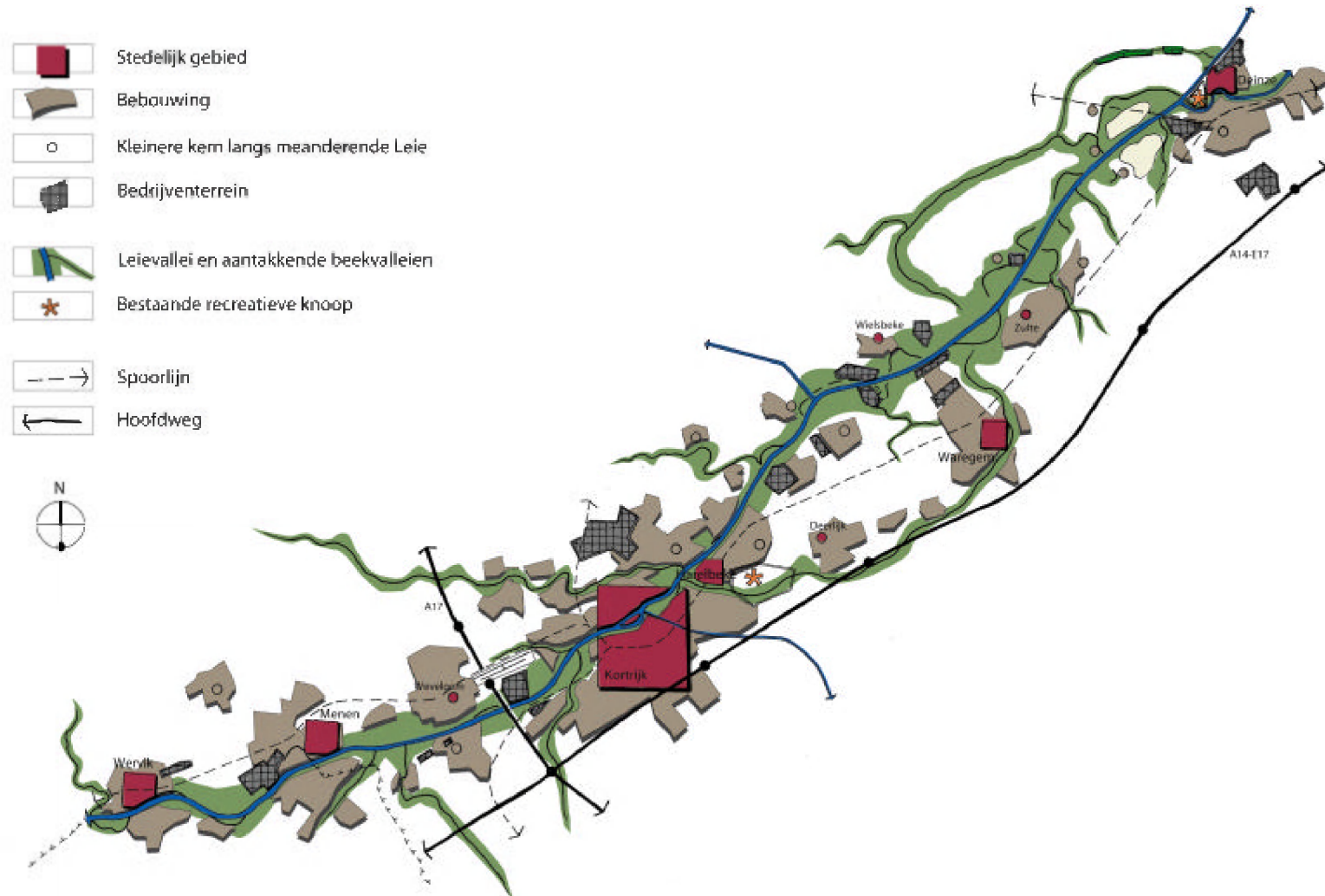
Het alluviaal gebied van de Leie speelt vandaag een belangrijke toeristisch-recreatieve rol. De gekanaliseerde Leie biedt ruimte voor verscheidene vormen van waterrecreatie: openbare hengelwateren, snelvaartzones, roeien, kajak, kanovaren, toeristische rondvaarten, recreatief varen, jachthavens, aanlegplaatsen met voorzieningen voor pleziervaart, bootverhuur, etc. De vallei biedt ruimte voor fietsverhuur, fietsen, mountainbiken, wandelen, paardrijden, toeristische autoroutes, verblijfstoerisme en logies, recreatiedomeinen, openbare bossen, parken, natuurgebieden en tal van bezienswaardigheden (o.a. brouwerijen, stokerijen, musea).

De bestaande ruimtelijke structuur is grafisch weergegeven in Figuur 6.2.

Tussen Wervik en Deinze stroomt de Leie door drie types bestaande ruimtelijke structuren:

- de Leie doorheen stedelijk gebied;
- de Leie doorheen overgangsgebied;
- de Leie doorheen de open ruimte.

De bestaande ruimtelijke structuur van het studiegebied wordt binnen deze context verder benaderd.

Figuur 6.2: Bestaande ruimtelijke structuur

6.2.2.1.1 De Leie doorheen stedelijk gebied

In de stedelijke gebieden is van de oorspronkelijke loop van de Leie vrijwel niets meer terug te vinden. De structuur komt grotendeels overeen met de gekanaliseerde Leie. Op een aantal plaatsen zijn de afgesneden (afgekoppelde) meanders nog zichtbaar. De vallei is vaak op beide oevers bebouwd met woningen en bedrijfsgebonden constructies. In het stedelijk gebied stroomt de Leie langsheen enkele concentraties van vervuilde sites (o.a. te Kortrijk).

In de stedelijke omgeving worden de nog niet bebouwde delen van de natte Leievallei omsloten door een aaneengesloten stedelijk gebied. Deze gebieden zijn open ruimten in de directe omgeving van de stad. Ze worden gezien als groene enclaves binnen een stedelijke omgeving die als groene uitsparingen functioneren in de stedelijke rand.

Wat de Leievallei in het verleden heeft verloren aan kwantiteit, kan het dat vandaag terugwinnen aan kwaliteit. Naast de 'groene Leie-enclaves' is de stedelijke omgeving ook bebouwd of bestraat tot tegen de oevers. De oevers van de gekanaliseerde Leie zijn grotendeels verhard. In de stedelijke gebieden bestaan de oevers hoofdzakelijk uit loodrechte muren in beton of steen.

De Leie stroomt doorheen stedelijk gebied:

- te Deinze tussen de Zwaaihoek en de Brielmeersen
- te Harelbeke tussen de N36 en brug 'Nieuwe Brug'
- te Kortrijk tussen de R36 en spoorwegbrug 'Drie Duikers'
- te Menen tussen de Barakken en de sluis
- te Wervik tussen de meander Oosthoeven en Briekenmolen

6.2.2.1.2 De Leie doorheen overgangsgebieden

De overgangsgebieden worden ruimtelijk beleefd wanneer de Leie vanuit de stedelijke omgeving wordt gevolgd richting open ruimte, en andersom.

In de overgangsgebieden komen bedrijvigheid, natuur, landbouw, recreatie en wonen naast elkaar en gefragmenteerd voor. De ruimtelijke structuur van de overgangsgebieden heeft niet meer de vastheid zoals in de stedelijke gebieden. De overgangsgebieden kennen een sterk verstrengelingspatroon van stad en land. De actuele ruimtelijke structuur mengt stad en land dooreen in een vrijer, lossere patroon van fragmenten. De overgangsgebieden worden gezien als een groeiweefsel waar de bebouwingsvlekken nog steeds doorgroeien in het landschap.

Binnen de overgangsgebieden situeren zich momenteel zeer weinig watergebonden en waterverbonden activiteiten¹⁹. De natuurwaarden betreffen zowel restanten van Leiemeersen als resultaten van eerder recente initiatieven inzake natuurontwikkeling.

De recreatieve structuur vormt binnen deze gebieden een schakelmoment tussen de stedelijke dichte omgeving van de Leie en de open landelijke omgeving van de Leie.

De Leie stroomt in overgangsgebied tussen:

- Zwaaiikom-Brielmeersen en Tichelbeek
- Sluis te St. Baafs-Vijve en Kanaal Roeselare-Ooigem
- Nieuwe Brug (Harelbeke) en R36 (Kortrijk)
- Spoorwegbrug 3 duikers (Kortrijk) en A17
- N32 en Barakken (Menen)
- Briekenmolen (Wervik) en grens met Frankrijk

6.2.2.1.3 De Leie doorheen de open ruimte

De Leie als onderdeel van de open ruimte kent in zijn hoofdvorm een structuur van akkers en graslanden met een netwerk van kleine nederzettingen langs de meanderende Leie. Natuur en landbouw komen voor.

De natte gronden in het alluviaal gebied werden in het verleden als hooiland gebruikt. In Vlaanderen worden dergelijke gronden ‘meersen’ genoemd. Vandaag worden deze gronden gebruikt als grasland voor graasvee. Deze meersen betreffen de lager gelegen groene gebieden van de Leievallei.

De droge gronden en de gedraineerde natte gronden (meersen) werden en worden gebruikt als akkerland. De akkerlanden zijn vaak gelegen op de hoger gelegen kouters en binnen de ingesloten meandergronden. De afgekoppelde meanders bevatten vaak de meest waardevolle landbouwgebieden (volgens de landbouwtyperingskaart).

Op het agrarisch patroon werd een laag van begrensde landschappelijke elementen gevormd door de stichting van adellijke sites (o.a. Kasteel Te Lake, Kasteel Munkenhof) en grote hoeves (o.a. Pereboom, Ter Keuren, Goed ter Walle, Goed Ter Linden).

Vanuit landschappelijk en ruimtelijk oogpunt is de voornaamste aantasting gebeurd door de massale bebouwing van de randzones. Hierdoor nam de ruimtelijke samenhang tussen de meersgebieden en de erbij horende kouters grotendeels af.

¹⁹ Watergebonden bedrijven maken rechtstreeks gebruik van het water door het lossen van bulkgoederen, containers of stukgoederen aan een loskade of het gebruik van het water voor proces- of koelwater. Deze bedrijven moeten dan ook op de oever van de waterweg gelegen zijn. Waterverbonden bedrijven echter maken gebruik van de waterweg als transportmiddel door bv. goederen te vervoeren tot aan een kaaimuur en deze daar over te slaan op schepen voor verder transport. Deze bedrijven hoeven niet langs de waterkant te liggen. Ze kunnen zelfs verschillende tientallen kilometers van de waterweg afliggen (bv. nieuwe containerterminal Wielsbeke).

De Leie, de Mandel en andere zijlopen zijn belangrijke structurerende natuurelementen. De belangrijkste reservaatgebieden bevinden zich langs de zijwaterlopen (Vallei van de Zeverenbeek, Gaverbeekse meersen). In de Leievallei bevinden de biologisch waardevolste gebieden zich versnipperd langs de oude meanderrelicten, waarvan enkele kleinere beschermers zijn als reservaat. Meestal betreft het verspreide natuurfragmenten (o.a. rietlanden, naaldhoutbosjes, graasweiden met bomenrijen en wilgenstruweel). Er situeren zich enkele kwelgebieden langs de oude meanders.

De oorspronkelijke natuurlijke valleistructuur garandeerde een permanente waterberging, hoge waterwassen in de winter en een omvangrijke natte natuur in de zomer. De natuurwaarde van het huidig watersysteem nam ernstig af na de verschillende kunstmatige ingrepen (o.a. rechttrekkingen, drooglegging, oeverversteving²⁰). De belangrijkste knelpunten voor natuur zijn versnippering en vismigratie. De barrièrewerking voor natuurontwikkeling treedt op door de kanalisatie, bebouwing, industrie, wegen en verharde oevers. Op enkele plaatsen worden via natuurtechnische milieubouw biotopen ontwikkeld als opwaardering van de oevers en het visbestand (o.a. plasbermen).

De ophogingen, slibstorten, ruilverkavelingen en het dempen van meanders ten tijde van de kalibratie van de Leie in de jaren '60 tot '80 leidden tot een belangrijke aantasting van het landschap en de ruimtelijke en ecologische structuur van de Leievallei.

Toerisme en recreatie zijn hoofdzakelijk gericht op recreatief medegebruik van de open ruimtegebieden. Zo worden jaagpaden ingepast in fiets- en wandelnetwerken.

De Leie stroomt doorheen open ruimte tussen:

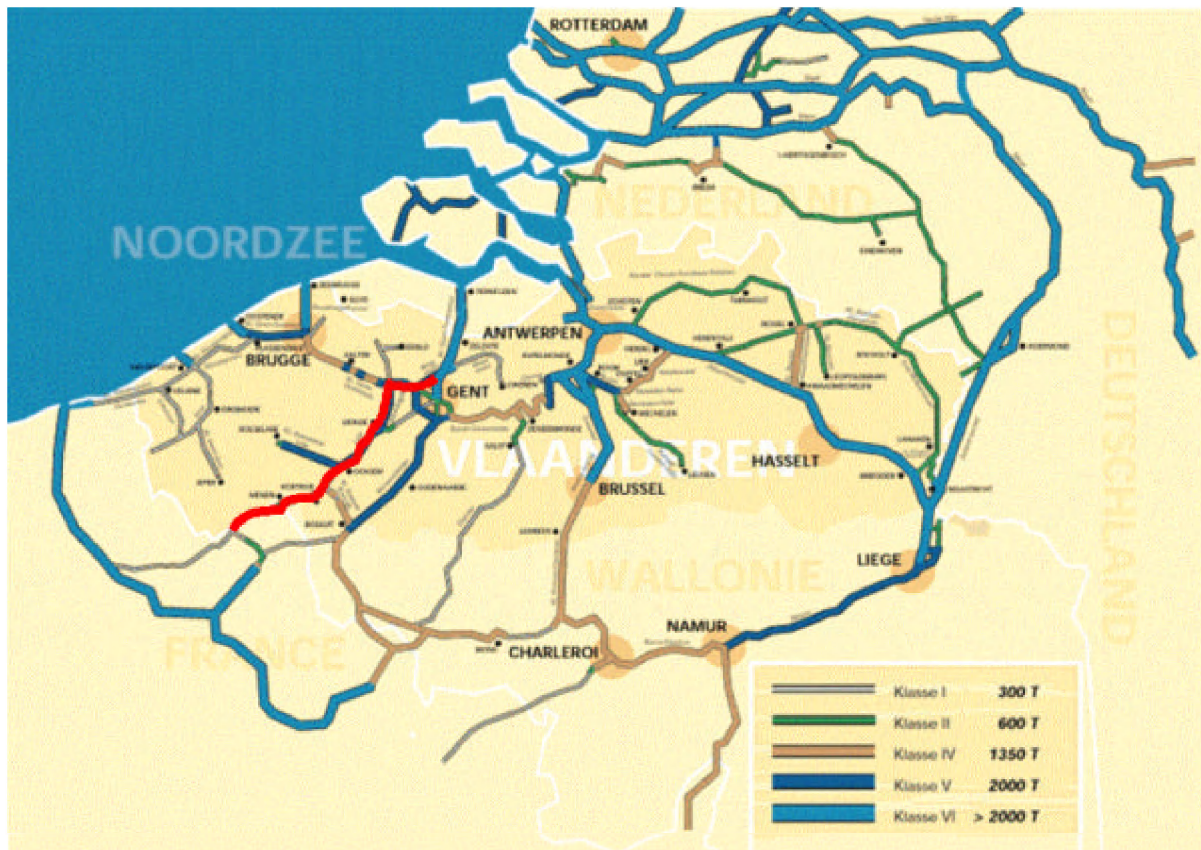
- Tichelbeek en de sluis te St. Baafs-Vijve;
- Kanaal Roeselare-Ooigem en N36 (Harelbeke);
- A17 (Wevelgem) en N32 (Menen);
- Sluis (Menen) en Meander Oosthoeve.

6.3. Relevante kenmerken: scheepvaart

6.3.1. Vaarweg

Het studiegebied van het Seine-Scheldeproject strekt zich, voor wat de vaarweg betreft, uit over de Grensleie en de gekanaliseerde Leie, tussen de Franse grens en de stad Deinze, het Afleidingskanaal van de Leie, het Kanaal Gent-Brugge en het Noordervak van de Ringvaart rond Gent. De lengte van de gekanaliseerde Leie bedraagt 39,8 km. De Grensleie is ca. 16,5 kilometer. De zogenaamde Toeristische Leie van Deinze naar Gent behoort niet tot de studie.

²⁰ Stroomopwaarts van Kortrijk betreft het halfdoorlatende versteving zoals schanskorven en stortstenen. Tussen Kortrijk en Deinze heeft men een praktisch uniform profiel met oeverversteving d.m.v. betonplaten. Er vonden talrijke verzakkingen plaats a.g.v. onderspoeling met afkalvingen van de oevers tot gevolg (oeverwaluwanden). Inkalvingen kunnen de openbare weg of gasleidingen beschadigen.

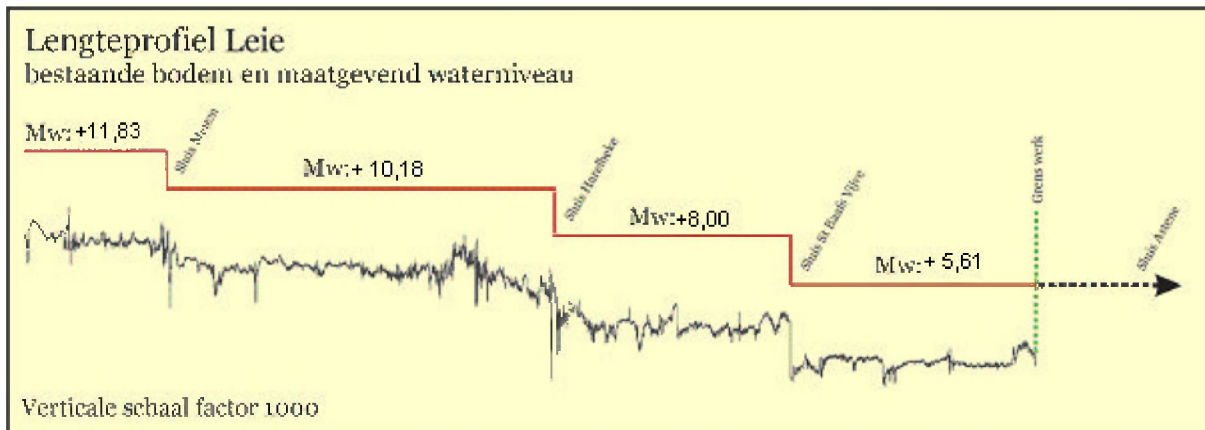

Figuur 6.3: Tracé van de vaarweg binnen de Vervolgstudie Seine-Schelde

Algemene doelstelling van het project is het bevaarbaar maken van het volledige tracé en in het bijzonder de gekanaliseerde Leie en de Grensleie voor CEMT (Conférence Européenne des Ministres des Transports) klasse Vb schepen. De maatgevende afmetingen van deze schepen zijn vastgelegd in de CEMT classificatie (1992). De maatgevende afmetingen voor vaarwegontwerp zijn in 2002 uitgewerkt door de Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV) van het Nederlandse Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Voor vaarwegontwerp wordt een breedte van de maatgevende combinatie aangehouden van 11,40 m, een maximale diepgang van 4,0 m en een maatgevende lengte van 190 m.

In de beschouwde vaarweg bevinden zich vier stuw- en sluiscomplexen, van bovenstrooms naar benedenstrooms zijn dit: Komen, Menen, Harelbeke en Sint-Baafs-Vijve. Deze kunstwerken bepalen het waterpeil op de vaarweg. In onderstaande figuur is een lengteprofiel opgenomen van het water- en bodempcil tussen Wervik en Deinze zoals dit in de bestaande situatie is waargenomen.

Gedurende korte perioden kan het peil in de panden afwijken van het normale peil, zowel naar boven als naar beneden. Volgens het scheepvaartreglement voor de vaarweg wordt de scheepvaart slechts gegarandeerd t.o.v. het normale peil. Dit normale peil wordt gehanteerd als het referentiepeil voor de vrije hoogte onder de bruggen en is tevens maatgevend voor het bepalen van de waterdiepte en toegelaten diepgang van de schepen.

Figuur 6.4: Bestaande bodem en maatgevend waterniveau (m TAW)

Het Afleidingskanaal van de Leie, aantakkend bij Deinze, werd in het begin van de jaren '80 gekalibreerd voor CEMT klasse IV schepen. De vaarweg kreeg een bodembreedte van 21 meter, een waterdiepte van 4,50 meter en taluds van 1:3.

De Leie zelf werd in de jaren '70 en begin jaren '80 ook geschikt gemaakt voor schepen van CEMT klasse IV, met een licht afwijkend profiel dat onder het niveau van het onderwaterbanket 1,00 m breder is dan het Afleidingskanaal der Leie, maar 1,00 m minder diep werd uitgegraven tot 3,50 m waterdiepte. De gekanaliseerde Leie heeft een bodembreedte volgens het standaard dwarsprofiel van 28,00 m. In de Grensleie geldt een bodembreedte volgens het standaard dwarsprofiel van 26,00 m.

Doordat de gekanaliseerde Leie en Grensleie een belangrijke functie in de waterhuishouding vervullen, zal het water een bepaalde stroomsnelheid hebben die lokaal (bv. t.h.v. smalle bruggen) kan oplopen tot 2,0 m/s. In dit geval wordt de scheepvaart voor sommige boten met beperkt vermogen tijdelijk onmogelijk. Volgens W&Z komt dit echter slechts een paar dagen per jaar voor (mondelijke mededeling Dhr. Willem Van Crombrugge).

Uit recente lodingen is binnen het studiegebied lokaal een minimale waterdiepte in de as van de vaarweg geconstateerd van circa 2,80 m.

6.3.1.1. Beschrijving van de toegelaten scheepvaart in de vaarwegvakken in de huidige situatie

Op het Afleidingskanaal van de Leie worden momenteel schepen van CEMT klasse Va toegelaten, met een toegestane diepgang van 2,70 meter. Deze schepen mogen doorvaren tot in Harelbeke en varen dus ook op de gekanaliseerde Leie tussen Deinze (begin van het Afleidingskanaal van de Leie) en Harelbeke (de brug in Kuurne). De huidige toegelaten schepen op het traject Deinze - brug te Kuurne, conform de 'Berichten aan de Schipperij' (Afdeling Beleid Havens, Waterwegen en Zeewezen), hebben een lengte van maximaal

110,00 m en een breedte van maximaal 11,50 m (klasse Va). In het pand tussen Menen en de brug in Kuurne is scheepvaart toegestaan met een maximale lengte van 91,00 m en een breedte van 5,70 m. De toegelaten diepgang bedraagt 2,30 m tot de brug in Kuurne.

De huidige toegelaten scheepvaart op de Grensleie is vastgesteld op een maximale lengte van 85,00 m bij een breedte van 10,30 m of een maximale lengte van 110,00 m bij een breedte van 9,60 m. Schepen en konvoeien met een lengte groter dan 70,00 m en/of een breedte groter dan 7,60 m mogen slechts in de vernauwde vaargeul stroomafwaarts van de brug van Komen varen indien deze vaargeul vrij is, zodat kruisingen vermeden worden. De toegelaten diepgang bedraagt 2,30 m.

6.3.1.2. Dimensies van kunstwerken

De Grensleie en Leie worden gekruist door een groot aantal vaste bruggen en in het traject bevinden zich 4 scheepvaartsluizen. In het tracé van de Grensleie bevinden zich 6 bruggen en 2 sluizen. In de rest van het tracé van de gekanaliseerde Leie bevinden zich 24 bruggen en 2 sluizen.

6.3.1.2.1 *Vrije hoogte van bruggen en viaducten*

De bruggen moeten aan twee criteria voldoen. Hun vrije hoogte moet voldoende zijn en de doorvaartbreedte tussen de pijlers/landhoofden moet groot genoeg zijn. De vrije hoogte is gedefinieerd als de hoogte tussen hoogst optredende waterstand waarbij nog gevaren wordt en de onderkant van de brug. In de vrije hoogte is een schrikafstand van 0,30 m meegenomen tussen bovenzijde schip en onderkant kunstwerk.

Voor wat betreft de vrije hoogte (VH) is er de keuze tussen 2-, 3- en 4-laags containervaart:

- $VH \geq 5,25\text{m}$, voor 2-laags containervaart.
- $VH \geq 7,00\text{m}$, voor 3-laags containervaart.
- $VH \geq 9,10\text{m}$, voor 4-laags containervaart.

Deze waarden zijn zowel in België (dienstorder LI 96/46) als internationaal in CEMT verband aanvaard. Voor de gekanaliseerde Leie en Grensleie is overeengekomen dat 3-laags containervaart de standaard wordt, waarbij de vrije hoogte onder (vaste) kunstwerken dus groter of gelijk moet zijn aan 7,00 m. Deze hoogte is tevens voldoende voor 70% van de ongeladen schepen (30% moet ballastwater innemen).

6.3.1.2.2 Breedte en waterdiepte bij bruggen en vaste viaducten

Technische Voorstudie

In de Technische Voorstudie (Economische studie verbinding Seine-Schelde; Technum en IMDC in opdracht van AWZ Bovenschelde; juni 1999) worden voor de afmetingen van de vaarweg bij kunstwerken afmetingen gehanteerd die komen uit Bouwmeester, "Binnenscheepvaart en scheepvaartwegen", TU. Delft, 1987:

- Voor enkele vaarrichting is het vaarvenster $1,60 \times B = 1,60 \times 11,40 \text{ m} = 18,0 \text{ m}$ breed.
- Voor dubbele vaarrichting is het vaarvenster $3,20 \times B = 3,20 \times 11,40 \text{ m} = 36,5 \text{ m}$ breed.

Opgemerkt moet worden dat deze parameters de zuivere ondergrens zijn van de vaarweg-afmetingen zoals door Bouwmeester gehanteerd. De genoemde breedtes moeten voorhanden zijn op het niveau van de diepgang van het maatgevende schip, te weten 3,5 m voor klasse Vb schepen. Zijwindtoeslag voor de lege schepen is hierin niet inbegrepen.

Aan de hand van bijlage 3 van de Technische Voorstudie is op te maken dat van de 28 bruggen op de gekanaliseerde Leie (doortocht Kortrijk niet meegerekend):

- 4 bruggen een vrije hoogte hebben kleiner dan 5,25 m
- 9 bruggen een vrije hoogte hebben kleiner dan 7,00 m bij een breedte van 18 m (eenrichtingsverkeer)
- 1 brug (nr. 23: Brug St. Eloois-Vijve) een vrije hoogte heeft kleiner dan 7,00 m bij een breedte die past bij een dubbele vaarrichting, maar voldoende hoogte heeft voor een enkele vaarrichting
- 8 bruggen een voldoende breedte en hoogte hebben voor een dubbele vaarrichting en 3 lagen containers ($VH \geq 7,00 \text{ m}$)
- Op de brug van St.-Eloois-Vijve na hebben alle bruggen een breedte groter of gelijk aan 40 meter

Aanbevelingen voor verbetering

De aanbevelingen in de Technische Voorstudie zijn:

1. Indien de vrije hoogte onvoldoende is, zijn de volgende aanpassingen voorgesteld:
 - Wanneer de vrije hoogte slechts enkele tientallen centimeter te klein is: nieuw en slanker brugdek met behoud van landhoofd en/of pijlers.
 - Opvijzelen brugdek waarbij de landhoofden en/of pijlers worden aangepast, net als de aansluitende wegenis. Bij opvijzelen van meer dan 1 meter moeten de landhoofden en de pijlers geheel opnieuw worden gebouwd.
 - Nieuwe brug bouwen (indien de brug zich in slechte staat bevindt).
2. Wanneer bruggen onvoldoende doorvaartbreedte hebben, dienen ze vervangen te worden. Wanneer de bruggen voldoende ver uit elkaar liggen, kan overwogen worden slechts verkeer in enkele vaarrichting onder de bruggen toe te laten.
3. Voor alle bruggen is de stabiliteit gecontroleerd indien de vaarweg zou worden verdiept tot 4,50m. De stabiliteit kwam niet in het geding. Op enkele plaatsen moeten de oevers worden aangepast van een hellende oever onder talud naar een verticale wand (damwanden = bakprofiel).

Vlaanderen (Dienstorder LI 96/46)

De vrije doorvaartdiepte bij kunstwerken is in Dienstorder LI 96/46 gesteld op 3,5 m voor klasse IV-schepen en 4,0 m voor klasse V-schepen. Klasse V behelst in deze dienstorder een schip van 2000 ton, dit is dus een klasse Va schip. De doorvaartbreedte van bruggen is afhankelijk van de scheepvaartklasse en het type doorvaartprofiel. De volgende maatvoering geldt alleen voor vaste kunstwerken. In de Dienstorder LI 96/46 wordt gesteld dat de vrije doorvaarthoogte en vrije doorvaartdiepte minimaal over een breedte van 3x de breedte van het maatgevende schip moeten worden gerealiseerd. Voor een klasse IV vaarweg geldt daarbij een minimumbreedte van 28 m (op 3,50 m waterdiepte) en voor een klasse-V vaarweg een minimumbreedte van 35 m (op 4,00 m waterdiepte).

Richtlijnen Vaarwegen

Bij vaarwegen wordt onderscheid gemaakt tussen een krap profiel en een normaal profiel. Voor bruggen in een vaarweg met normaal profiel wordt over het algemeen geen middenpijler toegepast. Voor een volledig ongestoorde vaart zou de brug een zelfde bevaarbare breedte als het vaarwegprofiel moeten hebben, een reductie tot 95% van de bevaarbare breedte is echter zonder problemen toe te passen. Het klasse-IV normaal profiel vereist minder breedte dan het klasse-Vb krap profiel, dus is niet maatgevend qua breedte. Wel vraagt dit profiel dat geen middenpijlers worden toegepast, ook niet voor het klasse-Vb krappe profiel.

Ook in een krap profiel is een middenpijler minder gebruikelijk. Voor een CEMT klasse-Vb schip blijft de reductie van de bevaarbare breedte beperkt tot 95% vanwege de windgevoeligheid van de schepen.

6.3.1.2.3 Afmetingen sluisen

Technische Voorstudie

In de technische voorstudie zijn de volgende criteria gehanteerd bij de beoordeling van de sluisen:

- Een lengte van 187 m of een nuttige lengte van 185 m voor klasse Vb
- Een breedte van 12,00 m
- Een waterdiepte van 4,50 m
- In geval van hefdeuren is de vrije hoogte gecontroleerd overeenkomstig de criteria voor bruggen

Commissie Vaarwegbeheerders

De Commissie Vaarwegbeheerders (CVB) in Nederland beveelt een schutlengte aan van 210m, een breedte van 12,50 m en een diepte boven de drempel van 4,70 m. Hierbij wordt uitgegaan van een maximale diepgang van de schepen van 4,00 m en kielspeling van 0,70 m. De lengte is afgestemd op de maximale lengte van 190 m voor CEMT klasse Vb schepen.

Toetsing sluisafmetingen

Bijlage 5 van de Technische Voorstudie leverde het onderstaande overzicht (Tabel 6.1). De conclusie van de Technische Voorstudie is dat twee (Harelbeke en St-Baafs-Vijve) van de vier sluisen niet voldoen aan de criteria van klasse Vb. Deze twee sluisen moeten worden vervangen. In de zomer van 2004 werd de portiek van de hefdeur van de sluis te St.-Baafs-Vijve wel reeds verhoogd, zodat onder de hefdeur nu een vrije hoogte van 7,00 m beschikbaar is. Door ontkoppeling zouden duwvaartkonvoeien wel kunnen worden geschut, weliswaar slechts tot een diepgang van 2,80 m. De lengte van de sluis te Komen is volgens de aanbevelingen van de AVV uit 2002 aan de krappe kant, maar de sluis wordt omwille van economische redenen niet aangepast. Naast deze vier sluisen is nog een sluis aanwezig op de stuwarm te St.-Eloois-Vijve (t.h.v. de sluis van St.-Baafs-Vijve). Deze is echter slechts gedimensioneerd voor 300 ton.

Tabel 6.1: Sluisafmetingen (bron: Technische voorstudie Technum/IMDC)

Naam	Lengte (m)	Breedte (m)	Waterdiepte (m)	Verval (m)	Hoogte onder hefdeur (m)	Opmerkingen
Komen	187; nuttige lengte is 185 m	12,0	4,5	1,34		OK (maar: onvoldoende voor 190 m combinatie)
Menen	195	12,5	4,5	1,65		OK
Harelbeke	115	12,5	3,50 tpv puntdeur; 4,64 tpv hefdeur; 4,00 in kolk	2,23	6,50 tov N.P.	Hoogte onder hefdeur te klein voor 3 laags containervaart; Waterdiepte is onvoldoende; Lengte onvoldoende voor klasse Vb
St. Baafs-Vijve	136	16,0	3,50 tpv puntdeur; 3,86 tpv hefdeur; 4,16 in kolk	2,35	6,50 tov N.P. (werd intussen verhoogd)	Hoogte onder hefdeur te klein voor 3 laags containervaart; Waterdiepte is onvoldoende; Lengte onvoldoende voor klasse Vb

6.3.1.3. Bediening van Bruggen en Sluizen

6.3.1.3.1 Bruggen

Alle bruggen in het Seine-Schelde traject zijn vaste bruggen. Doorvaartbeperkingen in termen van bediening zijn alleen van toepassing tijdens groot onderhoud, wanneer een onderhoudswagen onder de brug hangt en de vrije doorvaarthoogte beperkt is. Dit type onderhoud komt in de regel niet vaker voor dan eens per 5 jaar. Gedurende deze doorvaartbeperking zal zoveel mogelijk rekening moeten worden gehouden met de bedieningsperioden van de sluizen, om extra oponthoud te voorkomen.

6.3.1.3.2 Sluizen

De bediening van de sluizen in de gekanaliseerde Leie en Grensleie is momenteel als volgt: maandag tot en met zaterdag van 6.00 uur tot 22.00 uur, zondag geen bediening, op feestdagen die niet op zondag vallen bediening zoals op ma-za. Het bedieningsregime kent dus 6 dagen van 16 uur.

6.3.2. Oeververdediging langs de gekanaliseerde Leie

Langs de gekanaliseerde Leie komt een veelheid aan oevertypes voor. In de stedelijke gebieden bestaat de oever van de rivier veelal uit loodrechte muren in beton of baksteen. Stroomopwaarts van Kortrijk werden de oevers hoofdzakelijk afgewerkt met halfdoorlatende versteviging zoals schanskorven en stortstenen. Tussen Kortrijk en Deinze heeft men een praktisch uniform profiel met oeverversteviging d.m.v. betonplaten. Deze betonplaten zijn over grote afstanden in zeer slechte staat door verzakkingen ten gevolge van onderspoeling. Ter hoogte van deze verzakkingen treden vaak aanzienlijke afkalvingen van de oevers op, waardoor de Leievallei één van de weinige locaties in Vlaanderen is waar nog oeverwaluwen voorkomen. Op sommige locaties zijn proefprojecten ingericht met natuurvriendelijke oevers onder de vorm van een plasberm achter een stenen vooroever. Ter hoogte van de sluizen en de kaaimuren vindt men loodrechte betonnen muren terug.

Een gedetailleerde kaart met de toegepaste oeverversteviging op de verschillende locaties is terug te vinden in het inventarisatierapport.

6.4. Relevante kenmerken: water

6.4.1. Oppervlaktewaterkwaliteit

De fysico-chemische waterkwaliteit en de biologische waterkwaliteit van een waterloop worden typisch gekarakteriseerd door respectievelijk de Prati-index (PI) voor zuurstof en de Belgische Biotische Index (BBI). De meest recente gegevens van deze twee parameters voor Leie en Leiemeanders beschikbaar bij de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) zijn weergegeven in Tabel 6.2.

Globaal gezien is het Leiebekken nog steeds één van de meest vervuilde rivierbekkens van Vlaanderen, zeker wat nitraatverontreiniging betreft, al is de waterkwaliteit er reeds sterk op verbeterd sinds de opstart van de waterzuiveringsprogramma's uit de jaren '90. De Prati-index duidt globaal gezien op een 'matig verontreinigde' tot 'verontreinigde' toestand. De biologische kwaliteit is 'matig' tot 'slecht'. De kwaliteit van het Leiewater wordt grotendeels bepaald door de instromende vuilvracht vanuit Frankrijk. De waterkwaliteit van de gekanaliseerde Leie aan de Frans-Belgische grens is vrij slecht. Op Frans grondgebied geldt voor de gekanaliseerde Leie ter hoogte van de grens de kwaliteitsklasse 2 (middelmatige waterkwaliteit). De normen hiervoor worden echter niet gehaald. Verdere vervuiling treedt op door de instroom van vervuilde zijrivieren, huishoudelijke en industriële lozingen (hoofdzakelijk voedingsindustrie en textielindustrie) en door de invloed van de landbouw (VMM, 2003). Ook kan de binnenscheepvaart door accidentele lozingen van brandstoffen en vervuilende bestanddelen een negatieve invloed hebben op de waterkwaliteit van de bevaarbare waterlopen (Economische studie verbinding Seine-Schelde; Technum en IMDC in opdracht van AWZ Bovenschelde; 1999).

De doelstelling basiskwaliteit voor de gekanaliseerde Leie wordt nergens gehaald. De gekanaliseerde Leie is matig verontreinigd tot verontreinigd. De waterkwaliteit neemt af in stroomafwaartse richting, maar dit is niet drastisch. De afgesneden Leiemeanders hebben over het algemeen een betere waterkwaliteit dan de vaarweg (meestal 'goede' waterkwaliteit). Uitzondering hierop is de afgesneden meander aan de Ponthoek te Olsene, die een verontreinigde toestand kent, vermoedelijk te wijten aan de instroom van vervuild water uit zijwaterlopen.

Wanneer we de evolutie van de waterkwaliteit van de gekanaliseerde Leie bekijken, zien we dat deze op de meeste meetlocaties aanzienlijk verbeterd is ten opzichte van 1991. De grootste verbetering werd in het begin van de jaren '90 bewerkstelligd, vermoedelijk door de inspanningen op het gebied van waterzuiveringsinfrastructuur. Over het algemeen kan hetzelfde gezegd worden over de afgesneden Leiearmen, al is de verbetering hier minder uitgesproken omdat de waterkwaliteit in 1991 reeds vrij goed was.

Tabel 6.2: Meest recente waterkwaliteit van gekanaliseerde Leie en Leiemeanders

meetpunt	Gekanaliseerde Leie		Leiemeander		jaar PI	jaar BI	gemeente / meander
	PI	BBI	PI	BBI			
583000	4,12	4			2003	2002	Wervik
582400	4,79	5			1995	2000	Menen
582000	3,37	4			2003	2001	Menen
581800	3,08	4			2002	2002	Menen
581000	4,43	4			2003	2001	Wevelaem
580000	4,72	4			2001	2001	Kortrijk
579500	4,91	4			2003	2000	Kortrijk
579200	6,9	4			1997	2000	Kuurne
579000	5,35	4			2003	2002	Kuurne
645100			1,87	6	2002	1995	Bavikhove / L11
645000			4,21	7	2003	1994	Ooigem / L12
645010			3,25	6	1995	1995	Ooigem / L12
578000	6,45	4			1997	2001	Ooigem
644500			4,07	3	2003	1995	Wielsbeke / L13
639000			1,83	6	2003	1994	Desselaem / R12
639010			1,88	4	2002	1995	Desselaem / R12
638000			1,67	6	2003	1994	St-Baafs-Vijve / L14
577000	4,51	4			2003	2001	St-Baafs-Vijve
610000			2,65	7	2003	2000	Oeselgem / L16
576400			1,66	8	2003	1997	Zulte / R14a
576350			4,63	3	2003	2000	Zulte / R14b
576200			4,90		2003		Oeselaem / L17a
576300			3,55		2003		Oeselaem / L17c
576000	4,83	4			2003	2002	Olsene
575900			5,59		2003		Olsene / R15
595000			2,13	8	2003	2000	Gottem / L18
594500			3,2	8	2003	1999	Machelen / R16
574000	4,85	5			2002	2002	Gottem
593900			2,89		2003		Grammene / L19b

Prati-index

	zwaar verontreinigd
	verontreinigd
	matig verontreinigd
	aanvaardbaar
	niet verontreinigd

Biotische index

	zeer slechte kwaliteit
	slechte kwaliteit
	matige kwaliteit
	goede kwaliteit
	zeer goede kwaliteit

6.4.2. Oppervlaktewaterkwaliteit

6.4.2.1. Hydrologische beschrijving

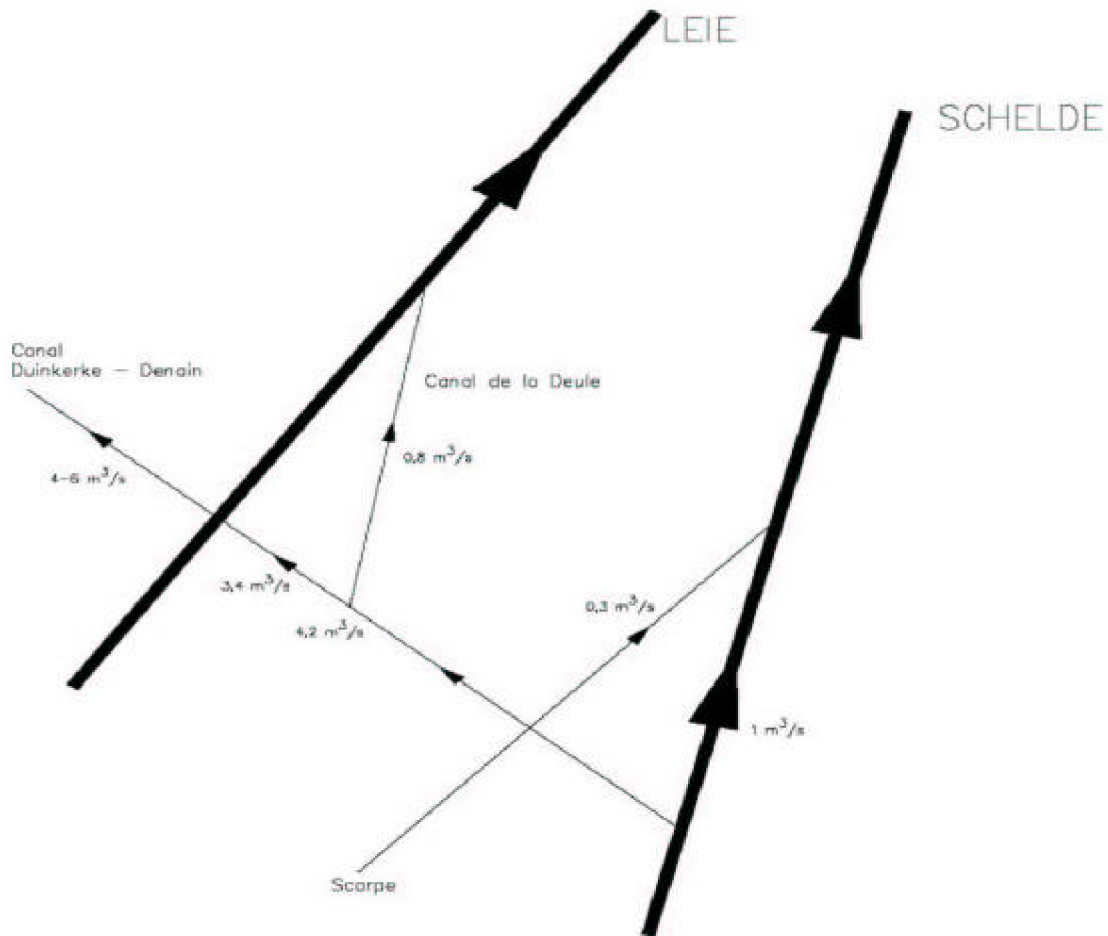
De waterafvoer van de Leie en ook van het Afleidingskanaal van de Leie wordt grotendeels bepaald door het watersysteem bovenstrooms (toevoer vanuit Frankrijk) en benedenstrooms (waterregime in het systeem van de Gentse Kanalen en de Boven-Zeeschelde) van deze waterlopen.

De opwaartse randvoorwaarde wordt hoofdzakelijk bepaald door het debiet dat toekomt vanuit Frankrijk. Een belangrijk deel van het Leiedebiet wordt immers gebruikt voor de voeding van het kanaal Duinkerke-Denain. Dit kanaal wordt gevoed met water van de Schelde en verder, bij Douai, met water van de Scarpe. Naast het kanaal Duinkerke-Denain voedt dit water ook het bovenpand van het Canal de la Deûle, dat met het kanaal Duinkerke-Denain in verbinding staat. Via de gekanaliseerde Deûle komt dus een deel van het Scheldewater in de Leie terecht. Bij laagwater zou slechts 1 m³/s op de Schelde en 0,3 m³/s op de Scarpe haar natuurlijke weg vinden richting België. De overige 4,2 m³/s wordt afgeleid via het kanaal Duinkerke-Denain, waarvan ca. 0,8 m³/s via de Deûle in de Leie terechtkomt. Bij normaal debiet komt het volledige debiet van de Scarpe opwaarts het kanaal Duinkerke-Denain via de Deûle in de Leie terecht. Ook de Leie kruist het kanaal Duinkerke-Denain en staat gedeeltelijk in voor de voeding ervan. Deze voeding wordt geschat op 4 à 6 m³/s. Bij laagwater wordt dus 4 à 6 m³/s onttrokken uit het Leiebekken, terwijl er 0,8 m³/s van het bekken van de Bovenschelde in het bekken terechtkomt (Opmaak van numerieke hydrologische en hydraulische modellen van het Leiebekken, 2003). Een uitvoerige beschrijving van het Franse watersysteem is te vinden in “Hydrologische modellen voor het deelbekken van de Leie opwaarts Menen” van het WLH, 2003. Dit systeem is schematisch voorgesteld in Figuur 6.5.

De afwaartse randvoorwaarde wordt bepaald door de waterstanden en de sturing van stuwen en sluisen op het zogenaamde ‘Groot Pand’, bestaande uit de Leie afwaarts Sint-Baafs-Vijve, de Boven-Schelde afwaarts Asper, het Afleidingskanaal tussen Deinze en Schipdonk, het Westervak van de Ringvaart en het Kanaal Gent-Brugge. Algemeen wordt aangenomen dat bij een normaal regime in Deinze ca. 2/3 van het debiet van de Leie wordt afgevoerd via het Afleidingskanaal van de Leie en 1/3 via de zogenaamde Toeristische Leie naar de Ringvaart (Opmaak van hydrologische en hydraulische modellen van het Leiebekken, 2004). In periodes van laagwater wordt echter slechts 15 à 20% naar de Toeristische Leie afgevoerd (RA-IMDC en KU Leuven, Opstellen van een methodologie voor de opmaak van laagwaterstrategieën voor de waterwegen in Vlaanderen, 2004).

Het debiet van de Leie kan vrij sterk schommelen. In droge zomerperiodes kan het debiet te Sint-Baafs-Vijve dalen tot 10 m³/s en in langere regenperiodes kan het oplopen tot 250 m³/s (Opmaak van hydrologische en hydraulische modellen van het Leiebekken, 2003). Het Kanaal Roeselare-Leie wordt deels gevoed door het overpompen van Leiewater naar het kanaal.

Figuur 6.5: Afwatering van het bovenstroomse watersysteem bij laagwater

Op de gekanaliseerde Leie tussen de Franse grens en Deinze bevinden zich 2 hydrometrische meetstations in beheer van AWZ – Waterbouwkundig Laboratorium en Hydrologisch Onderzoek, Hydrologisch Informatiecentrum (HIC). Deze bevinden zich in Menen en aan de stuw in Sint-Baafs-Vijve. In Menen had de Leie in de periode 1999-2001 een minimumdebiet van $6 \text{ m}^3/\text{s}$, een maximumdebiet van $164 \text{ m}^3/\text{s}$ en een 50%-percentielwaarde van $29 \text{ m}^3/\text{s}$. Verder bevinden zich op de gekanaliseerde Leie tussen de Franse grens en Deinze ook een aantal meetstations van AOSO. Deze worden – in tegenstelling tot de meetstations van het HIC – echter niet gevalideerd en zijn ook beperkter beschikbaar.

Tabel 6.3 geeft enkele statistische waarden van de gemeten waterpeilen op de twee meetstations van het HIC en een meetstation van AOSO (wegens geen beschikbaarheid HIC-station op dit pand) gedurende de periode 1998-2003. In de tabel staan het normaalpeil, en de 10%-, 50%- 90%- en 100% (i.e. de maximale waterstand) percentielwaarden weergegeven. Het normaal peil opwaarts de stuw van Menen bedraagt $11,832 \text{ m}$ (gegevens AWZ – WLH-HIC).

Tabel 6.3: Statistische gegevens van waterpeilen op de Leie

Waarde	Menen afwaartst stuw (HIC)	Sint-Baaf-Vijve Opwaarts stuw (AOSO)	Sint-Baaf-Vijve Afwaarts stuw (HIC)
Normaal peil (m TAW)	10,18	8,00	5,70
10% percentiel (m TAW)	10,14	7,87	5,748
50% percentiel (m TAW)	10,314	7,97	5,946
90 % percentiel (m TAW)	10,869	8,01	6,633
100 % percentiel (m TAW)	12,29	8,22	8,768

Sinds de afschaffing van de stuw te Deinze is het huidige normaal peil tussen St.-Baafs-Vijve en Deinze 80 cm lager dan voorheen. Hierdoor ligt een aantal van de afgesneden meanders langsheen dit pand heel wat hoger dan de gekanaliseerde Leie zelf. Sommige zouden bij heraankoppeling zonder ontslibbing zelfs volledig leeglopen. Hierbij dient rekening gehouden te worden wanneer heraankoppeling van deze meanders wordt overwogen. Meer informatie over de water- en bodempeilen van de meanders is terug te vinden in het eindrapport van de werkgroep 'Leiemeanders' binnen deze studie.

6.4.2.2. Hydrologische en hydraulische modellering

Momenteel voert IMDC in opdracht van AWZ – WLH een hydrologische en hydraulische modellering van het Leiebekken uit. Voor de beschrijving en de resultaten van dit model alsook voor de doorrekening van scenario's, resulterend uit de voorliggende studie van Belconsulting, wordt verwezen naar de studie 'Opmaak van numerieke hydrologische en hydraulische modellen van het Leiebekken'. De belangrijkste resultaten zijn tevens vermeld in het eindrapport van de werkgroep Leiemeanders van deze studieopdracht.

6.4.2.3. Overstromingen

Grote overstromingen deden zich voor op de Leie in 1841, 1861, 1872, 1880, 1894, 1926, 1965, 1966, 1974, 1980, 1981 en 1985. In 1993, 1995 en 1998 kwam de vallei blank te staan. De laatste grote overstroming deed zich voor tijdens de jaarwisseling van december 2002-januari 2003 (Opmaak van numerieke hydrologische en hydraulische modellen van het Leiebekken).

Uit de kaart van recent overstroomde gebieden (ROG's; o.a. terug te vinden in het inventarisatierapport) is terug te vinden dat de locaties langs de Leie waar recentelijk overstromingen werden vastgesteld beperkt zijn. Enkel tussen Menen en Wevelgem en ter hoogte van Ooigem en St.-Eloois-Vijve werden recent overstromingen vastgesteld. Verder bevinden zich recent overstroomde gebieden langs de monding van de Heulebeek en de Mandel. Voor het volledige Leiebekken werd in 2003 1,9% van de oppervlakte aangeduid als recent overstroomd (tegenover 0,4% met de gegevens van 1988-2000).

Anderzijds beslaan de Natuurlijk Overstroombare gebieden (NOG's: gebieden die zouden overstromen onder natuurlijke omstandigheden en werden aangeduid op basis van sporen van overstromingen die in de bodem werden teruggevonden (alluviale en colluviale afzettingen)) een groot deel van de riviervallei en het grootste deel van de gebieden binnen de afgesneden Leiemeanders. De overstromingen waren overal een gevolg van overstromingen vanuit de waterloop. In de huidige situatie wordt het grootste deel van deze NOG's niet overstroomd omwille van lagere waterstanden bij een was op de gekanaliseerde Leie. Cijfers van het Instituut voor Natuurbehoud wijzen uit dat de overstroombare oppervlakte in de Leievallei vor de kalibratie van de rivier veel groter was dan nu. Bij de overstroming van 1957 bijvoorbeeld overstroomda ca. 1.150 ha. Schattingen op basis van het hydraulisch model van de Leie en het Digitaal Terrein Model leiden tot een veel kleinere overstroombare oppervlakte na de uitvoering van de kalibratiewerken. Het wegvallen van de overstromingen maakte een doorgedreven intensivering van de landbouw mogelijk, die bovendien ondersteund werd door ruilverkavelingen. Op die manier verdwenen gedurende de laatste 40 jaar de riviergebonden natuurtypes, in het bijzonder de overstroombare vochtige tot natte graslanden en moerasvegetaties, vrijwel volledig uit de Leievallei. Op die manier berust op de Leievallei een 'historisch passief', met aan de basis de kalibratie van de rivier tot 1.350 ton. Dit effect wordt stroomopwaarts Kortrijk nog versterkt door de realisatie van de kalibratiewerken aan de doortocht Kortrijk.

6.4.3. Waterbodem

Algemeen kan gesteld worden dat de kwaliteit van de waterbodem van de gekanaliseerde Leie zeer slecht is (globale klasse 4: sterk verontreinigd). Vooral de fysico-chemische en de ecotoxicologische kwaliteit van de waterbodem is zeer slecht. Het gaat hier wel over een beoordeling als waterbodem. Dit kan een negatiever beeld geven dan de beoordeling als droge, aan wal geborgen of hergebruikte grond.

In juni 2004 werden door AWZ verschillende slibmonsters genomen van het slib in de Leiemeanders. Deze werden door ABO geanalyseerd en onderzocht volgens de Vlarea-wetgeving voor hergebruik als bodem en niet-vormgegeven bouwstof (Preliminair milieuhygiënisch onderzoek van slibmonsters afkomstig van Oude Leie-armen, kort verslag; ABO in opdracht van AWZ Bovenschelde, september 2004). De conclusies van dit onderzoek zijn weergegeven in Tabel 6.4 en Tabel 6.5. Voor de eigenlijke analyseresultaten wordt verwezen naar het rapport van ABO.

6.4.4. Grondwater

Momenteel zijn weinig gegevens gekend over de grondwaterstanden in de vallei. Vooral de kennis van de interactie tussen grondwater en oppervlaktewater ontbreekt. Bijkomend hydrogeologisch onderzoek is hiervoor noodzakelijk.

Tabel 6.4: Milieuhygiënische kwaliteit van de sliblaag van de meanders

Mengmonsters	profiel 1: meander Balokken	profiel 2: meander Wervik Oosthoeve	profiel 3: meander Bousbecque	profiel 4: meander Prés de Menin	profiel tss 5 en 6: meander Wevelgem	profiel 7: meander t.h.v. R8	profiel 9235: meander Harelbeke Bamolens	profiel tss 9 en 10: meander Bavikhove	profiel tss 11 en 12: meander Ooigem Munkenhof	profiel 13: meander Wreibeke	profiel 14: meander Schoondale	profiel 14bis: meander Schoondale
TOEPASSING ALS BODEM												
Vrije toepassing												
Grond mag in bestemmingstype I,II,III,IV of V toegepast worden	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen
Grond mag in bestemmingstype II,III,IV of V toegepast worden	neen	neen	neen	neen	ja	neen	neen	neen	neen	neen	neen	ja
Toepassing mits studie												
Grond mag in bestemmingstype II,III,IV of V toegepast worden	neen	neen	neen	neen	ja	ja	neen	neen	ja	neen	neen	ja
Grond mag in bestemmingstype III,IV of V toegepast worden	ja	ja	ja	neen	ja	ja	neen	neen	ja	neen	ja	ja
Grond mag in bestemmingstype IV of V toegepast worden	ja	ja	ja	neen	ja	ja	neen	neen	ja	ja	ja	ja
Grond mag in bestemmingstype V toegepast worden	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
TOEPASSING IN OF ALS BOUWSTOF												
Grond mag in of als NV-bouwstof toegepast worden	ja	ja	ja	neen	ja	ja	neen	neen	ja	neen	ja	ja

Tabel 6.5: Milieuhygiënische kwaliteit van de sliblaag van de meanders

Mengmonsters	profiel tss 15 en 16: meander St-Baafs Knok	profiel tss 7135 en 6765: stuwarm sluis St- Baafs	profiel tss 17 en 18: meander Oeselgem Te Lake	profiel tss 19 en 20: meander Neerhoek	profiel 21: meander Heuvelhoek westelijk deel	profiel 22: meander Heuvelhoek oostelijk deel	profiel tss 23 en 24: meander Ponthoek	profiel tss 25 en 26: meander Gottem Pereboom	profiel 27: meander Machelenput	profiel 28: meander Grammene westelijk deel	profiel tss 29 en 30: meander Grammenewestelijk deel
TOEPASSING ALS BODEM											
Vrije toepassing											
Grond mag in bestemmingstype I,II,III,IV of V toegepast worden	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen	neen
Grond mag in bestemmingstype II,III,IV of V toegepast worden	neen	neen	neen	neen	ja	ja	ja	neen	ja	neen	neen
Toepassing mits studie											
Grond mag in bestemmingstype II,III,IV of V toegepast worden	neen	neen	neen	neen	ja	ja	ja	ja	ja	neen	ja
Grond mag in bestemmingstype III,IV of V toegepast worden	ja	neen	neen	neen	ja	ja	ja	ja	ja	neen	ja
Grond mag in bestemmingstype IV of V toegepast worden	ja	neen	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	neen	ja
Grond mag in bestemmingstype V toegepast worden	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja
TOEPASSING IN OF ALS BOUWSTOF											
Grond mag in of als NV-bouwstof toegepast worden	neen	ja	neen	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja	ja

6.5. Relevante kenmerken: bodem

6.5.1. Beschrijving van de bodemkaart

6.5.1.1. Bodemtextuur

Over het volledige studiegebied komt plaatselijk klei tot zware klei voor langs de Leie-oeveren. Ook ter hoogte van de Oude Mandelbeek, de Vondelbeek en gedeeltelijk ook langs de Zeverenbeek vormt deze kleiige tot zwaar kleiige textuur de bovenlaag. Tussen Wervik en Harelbeke wordt het bodemoppervlak hoofdzakelijk gekenmerkt door een licht zandlemige tot zandlemige textuur. Tussen Harelbeke en Bachte-Maria-Leerne bestaat de linkeroever grotendeels uit lichte zandleem- en zandleembodems. In de omgeving van de Oude Mandelbeek, de Vondelbeek en de Zeverenbeek is het bodemoppervlak ook gedeeltelijk opgebouwd uit lemig zand. Op de rechteroever treft men vooral lemig zand en licht zandleem aan. Verder stroomafwaarts, vanaf Olsene, heeft de bovenlaag plaatselijk een zandige textuur. Ter hoogte van Bavikhove (zeer lokaal) en ter hoogte van de Zeverenbeek vertoont het bodemoppervlak een venige textuur.

6.5.1.2. Drainageklasse

De enkele zones waar klei tot zware klei de bovenlaag vormt, zijn nat tot zeer nat, dus matig slecht tot slecht gedraineerd. De rest van het studiegebied wordt gekenmerkt door matig natte, matig droge en droge bodems. Dit zijn respectievelijk onvoldoende, matig en goed gedraineerde bodems. De onvoldoende gedraineerde bodems zijn voornamelijk de zandleembodems. De lichte zandleembodems en de bodems met als toplaag lemig zand zijn matig tot goed gedraineerd. De zandbodems in het studiegebied zijn matig gedraineerd.

6.5.1.3. Substraten

Over het hele studiegebied is de aanwezigheid van substraten beperkt. Tussen Lauwe en Marke komen in beperkte mate klei- en klei-zandsubstraten voor op geringe diepte (ondieper dan 75 cm). Lokaal bevindt zich leem op geringe diepte (ondieper dan 75 cm) te Desselgem en zeer beperkt langs de Oude Mandelbeek. Te Bavikhove situeert zich in beperkte mate veen op matige diepte (tussen 75 en 125 cm). Ook ter hoogte van de Oude Mandelbeek, de Vondelbeek en de Zeverenbeek komt veen op matige diepte voor. Plaatselijk komt ter hoogte van de Oude Mandelbeek en te Schave zand op geringe of matige diepte voor.

6.5.2. Vervuilde sites

Er komen over het hele studiegebied vervuilde sites voor waar bodemonderzoeksprojecten en/of saneringsprojecten lopende zijn. De hoogste concentraties aan vervuilde sites situeren zich ter hoogte van de steden en dit vooral te Kortrijk en omgeving.

6.5.3. Bestaande baggerslibstorten langs de Leie

Momenteel wordt het baggerslib van de gekanaliseerde Leie gestort op het stort van Laag-Vlaanderen in Wervik. In de nabije toekomst zal ook het slibstort van de Kallemoeie-Papelenvijver met het bijhorende laguneringsveld aan de Noorderwal in Deinze in gebruik genomen worden. Daarnaast zijn langs de Leie een aantal historische baggerslibstorten aanwezig. Deze werden in kaart gebracht door het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer in opdracht van AWZ. De locatie van deze gronden is terug te vinden in het inventarisatierapport.

6.6. Relevante kenmerken: technische aspecten

6.6.1. Kleine kunstwerken

Langs de gekanaliseerde Leie zijn verschillende kleine kunstwerken aanwezig die voor de aansluiting van afgesneden meanders of mondingen van zijwaterlopen zorgen. De technische fiches van deze constructies – voor zover bekend – zijn terug te vinden in het eindrapport van de werkgroep Leiemeanders.

Verschillende bedrijven hebben tevens watervangende constructies in de gekanaliseerde Leie. Via deze kunstwerken wordt water gecapteerd voor gebruik als productiewater, koelwater of bluswater. De bedrijven die een vergunning voor een dergelijke constructie hebben, zijn terug te vinden in het inventarisatierapport.

6.6.2. Nutsleidingen

Langsheen en onder de gekanaliseerde Leie zijn vrij veel nutsleidingen aanwezig. Bij een eventuele verbreding of verdieping van de vaarweg zal hiermee rekening gehouden moeten worden. Volgende nutsleidingen komen voor:

- elektrische leidingen en kabels
- gasleiding
- telefoonlijnen
- teletransmissiekabels
- waterleiding
- Aquafin-collectoren
- private persleidingen

De ligging van de gekende nutsleidingen is terug te vinden in het inventarisatierapport. Een groot aantal van de nutsleidingen bevindt zich onder het jaagpad langs de waterweg.

6.7. Relevante kenmerken: recreatie

6.7.1. Aanwezige waterrecreatie

Op en langs de gekanaliseerde Leie worden verschillende vormen van watergebonden recreatie beoefend. De belangrijkste hiervan zijn hengelen, kajak- en kanovaart, pleziervaart en snelvaart.

6.7.1.1. Hengelen

Eén van de belangrijkste vormen van watergebonden recreatie is het hengelen op de Leiemeanders of zijwaterlopen van de gekanaliseerde Leie. Volgende openbare hengelwateren met een goede visstand zijn aanwezig:

- Oude Leiearmen te Grammene, Gottem, Machelen, Oeselgem, Ooigem, Bavikhove en St.-Baafs-Vijve
- De Leie-meander "Schoendalebocht" te Wielsbeke werd in het verleden door waterverontreiniging geplaagd. Hier is een herstelprogramma in voorbereiding. Hengelen blijft wel mogelijk in het westelijk deel en in de zogenaamde Sisput (St.-Eloois-Vijve)
- Kanaal Kortrijk – Bossuit
- Kanaal Roeselare - Leie

6.7.1.2. Kajak- en kanovaart

Voor kajak- en kanovaart bestaan er momenteel mogelijkheden aan De Balokken in Wervik, in Harelbeke en op het Kanaal Kortrijk – Bossuit te Zwevegem.

6.7.1.3. Pleziervaart en snelvaart

Het recreatief varen neemt de laatste jaren sterk toe. Op het vlak van toerisme is de pleziervaart belangrijk als alternatieve manier om een regio te bezoeken. Bovendien wordt het recreatief varen meestal gecombineerd met andere toeristisch-recreatieve activiteiten (bezoeken, wandelen, fietsen, horecabezoek...). Aan de hand van het aantal sluispassages kan men een goed idee krijgen van de toename. Voor de Leiestreek telde men in 1997 5.855 sluispassages, in 2002 7.226 passages, zijnde een toename met 23,4%.

Het plaatselijk waterwegennet is zeer goed ontsloten en staat rechtstreeks in verbinding met de rest van Vlaanderen, met Henegouwen/Wallonië en met Frankrijk. Volgende waterlopen die aansluiten op de gekanaliseerde Leie, zijn bevaarbaar:

- Leie opwaarts Deûlémont (Frankrijk)
- Deûle (Frankrijk) die toegang geeft tot het noordfranse waterwegennet
- Kanaal Kortrijk-Bossuit dat aansluiting geeft op de Schelde
- Kanaal Roeselare-Leie
- Schipdonkkanaal
- Toeristische Leie

Verder is het gebied uitgerust met tal van jachthavens en aanlegplaatsen met voorzieningen voor de pleziervaart. Op enkele locaties is ook bootverhuur voorzien. Het aanbod aan passagiersboottochten op de Leie is de laatste jaren sterk toegenomen. Het zijn de gemeenten zelf die schepen afhuren. Een werkgroep zorgt voor het uitstippelen van de programma's, in 2002 een 15-tal. Onderweg worden stopplaatsen voorzien voor het bezoeken van musea of voor themawandelingen, stadswandelingen en rondleidingen. In de toekomst ziet men ook mogelijkheden om met een combinatie van varen en fietsen of wandelen de passagiersvaart aantrekkelijk te houden. In Menen zijn er vaste rondvaarten.

Op de gekanaliseerde Leie zelf werden tevens een aantal zones aangeduid als snelvaartzones, nl.:

- Op de gekanaliseerde Leie te Wervik, een korte snelvaartzone
- Op de gekanaliseerde Leie tussen ring van Kortrijk en Kuurnebrug
- Op de gekanaliseerde Leie tussen Kanaal Roeselare – Leie en brug N382
- Op het kanaal Roeselare – Leie 3 km vanaf sluis Ooigem
- Op het Schipdonkkanaal

6.7.2. Aanwezige recreatie op de oevers

6.7.2.1. Fietsen

Het recreatief fietsen neemt sterk toe en het vlakke reliëf in de Leievallei leent zich hier uitstekend toe. Vaak ontbreken echter veilige verbindingen tussen de stedelijke gebieden en de routes.

Ondanks het probleem van de sterke verstedelijking werd een goed uitgebouwd netwerk van provinciale fietsroutes uitgewerkt. Het overgrote deel van de recreatieve fietsers vertrekt echter van thuis uit, zonder daarbij een specifieke (bewegwijzerde) route te volgen.

Een groot aantal bewegwijzerde fietsroutes lopen geheel of gedeeltelijk door de Leievallei. Ook hier bestaan naast dit aanbod op provinciaal niveau vaak kortere, gemeentelijke fietsroutes. De Vlaanderen Fietsroute komt vanaf de Vlaamse Ardennen via het kanaal Kortrijk-Bossuit de Leievallei binnen, waar zij de Leie volgt tot in Menen.

De vraag naar mountainbikeroutes is, zoals in de rest van Vlaanderen, ook vrij groot in de streek. Er bevindt zich op elke oever één route, maar deze is gelegen buiten de vallei. Daarnaast worden vrij regelmatig éénmalige of jaarlijkse mountainbike-evenementen georganiseerd. Om conflicten te vermijden tussen mountainbikers, wandelaars en ruiters, is een uitbreiding van routes gewenst. In de Leievallei bevinden zich een aantal fietsverhuurcentra. De best uitgeruste centra bevinden zich in Kortrijk en Deinze-Astene.

6.7.2.2. Wandelen

Volgens een studie uitgevoerd in opdracht van de Intercommunale Leiedal 'leent de Leiestreek aan West-Vlaamse kant zich landschappelijk minder goed voor een kwalitatief wandelproduct'. Dit is te wijten aan de sterke verstedelijking in de regio, met een wirwar van bewoning, wegen en industrieterreinen. Door de grootschalige landbouw heeft bovendien de resterende open ruimte veel van haar oorspronkelijk karakter verloren.

In de Leiestreek bevinden zich een aantal bewegwijzerde wandelroutes. Daarnaast biedt elke gemeente zijn plaatselijke wandelroutes, zodat er een overvloed aan niet-bewegwijzerde lokale wandelroutes en wandeltochten van uiteenlopende kwaliteit bestaat, verspreid over de Leievallei.

Ter hoogte van Wervik en Menen doorkuist de GR 5A (groot routepad) West Oostende-Ronse de Leievallei. De GR 128 vanuit Dranouter komt de Leievallei binnen te Wontergem en gaat via Deinze de toeristische Leievallei binnen, vanwaar ze verder loopt richting Gent. De GR 129 van Brugge naar Ronse dwarst de Leievallei ter hoogte van Wontergem, Gottem en Machelen om van daaruit richting Oudenaarde te gaan.

6.7.2.3. Paardrijden

Het uitstippelen van aantrekkelijke rutterroutes is niet eenvoudig in de sterk verstedelijkte context van de Leie. Door Toerisme Oost-Vlaanderen werden nog geen routes ontwikkeld, mede door tegenstand van de residentiële gemeente Sint-Martens-Latem, hoewel de vraag er groot is. Tussen Wervik en Kortrijk zijn er drie rutterroutes.

Er zijn wel een heel aantal manèges aanwezig (te Menen, Bissegem, Harelbeke, Deerlijk, Waregem, Dentergem en Deinze).

6.7.2.4. Autoroutes

Autoroutes vormen een aanvulling op de overige routes, vooral bij slechte weersomstandigheden of minder mobiele groepen (gezinnen met kleine kinderen, senioren die minder goed te been zijn en mindervaliden). Langs de route worden echter plaatsen voorzien om een bezoekerspunt te bezoeken.

6.8. Relevante kenmerken: landschap en erfgoed

6.8.1. Chorologie van de Vlaamse landschappen

Voor de algemene chorologische situering van het landschap in de ruime omgeving van de site wordt beroep gedaan op de verfijnde indeling van landschapstypes in het Vlaamse Gewest²¹. Het gedeelte van het studiegebied op grondgebied van de provincie Henegouwen is bijgevolg niet getypologeerd.

Volgens deze indeling is de Leievallei als een apart landschapstype gekarteerd, de valleien van de Mandel, de Oude Mandel, de Zeverenbeek en de Kaandelbeek zijn in dit systeem inbegrepen. Het landschap op de linkeroever tot aan de monding van de Mandel te Gottem behoort tot het Land van Roeselare – Kortrijk, verderop tot het Plateau van Tielt. Op de rechteroever behoort het landschap tot het Leie-Schelde-interfluvium tot voorbij Kortrijk en verder stroomafwaarts tot het Zandig Leie-Schelde-interfluvium.

6.8.2. Bodemgebruik

Het bodemgebruik kan worden afgeleid van de vectoriële versie van de Corine-landcover. De Corine-landcover is een bestand waarbij op basis van luchtfoto's een raster gemaakt wordt die de verschillende types bodemgebruik aanduidt. Dit bestand is relatief weinig betrouwbaar voor detailinformatie, en is eerder geschikt voor gebruik op grote schaal, al zegt het uiteraard iets over de grotere types bodemgebruik zoals bewoning, industrie, grasland of akkerland.

In de stedelijke gebieden is de vallei vaak bebouwd (bewoning of industrie) tot op beide oevers. Dit is o.m. het geval te Komen, Wervik, Menen, Kortrijk, Harelbeke, Kuurne en Deinze. Ook te Waasten, Lauwe, Wevelgem, Marke, Ooigem, Sint-Baafs-Vijve en Zulte zijn grote delen van de vallei bebouwd. Het landbouwgebruik wordt tussen de Franse grens en de monding met het kanaal Roeselare – Leie vooral getypeerd door grasland, met aansluitend gemengd landbouwgebruik en akkerland. Stroomafwaarts is er een grotere vermenging van grasland en akkerland, met plaatselijk nog enkele belangrijke graslandcomplexen. Ter hoogte van de monding met het kanaal Roeselare – Leie wordt een strook 'landbouwareaal met aanwezigheid van natuurlijke vegetatie' onderscheiden over de lengte van de meanderbocht. Te Halluin, Menen en Kortrijk wordt telkens een zone als struikgewas gekarteerd.

Een meer gedetailleerde bodemgebruikskaart, een verfijning van de BWK die uitgevoerd werd door het Instituut voor Natuurbehoud in opdracht van AWZ, is terug te vinden in de 'Verkennde ecologische gebiedsvisie voor de Gouden Leie'; An Verboven en Kris Decler, IN, studie in voorbereiding'. Meer informatie over het bodemgebruik is ook terug te vinden in het eindrapport van de werkgroep Leiemeanders.

²¹ Antrop, M. et al., 2001, digitale vectoriële versie van de Vlaamse Landschapsatlas, toestand 31/03/2001, opgemaakt door MVG, LIN, AROHM, Afd. Monumenten en Landschappen. Uitg. OC GIS-Vlaanderen.

6.8.3. Aanwezige landschapswaarden

Voor de landschappelijk waardevolle elementen wordt een beroep gedaan op de Landschapsatlas. De landschapsatlas geeft aan waar de historisch gegroeide landschapsstructuur tot op vandaag herkenbaar is gebleven, en duidt deze aan als relictten van de traditionele landschappen. Dit kunnen punt-, lijn- en vlakvormige relictten zijn, of, indien zij historisch en genetisch samenhangen, aangeduid worden als ankerplaats.

Als **ankerplaats** zijn aangegeven :

- de omgeving van de Patersmote, net stroomopwaarts van het centrum van Kortrijk
- een deel van de vallei van de Zeverenbeek, nabij Deinze
- de Leiemeersen en het Kasteel van Ooidonk

Als **relictzones** in de Leievallei worden gekarteerd die delen van de vallei die landschappelijk nog vrij gaaf zijn, en die al dan niet aansluiten op een gaaf landschap buiten de vallei. Ter hoogte van de verstedelijkte gebieden bevinden zich geen relictzones.

Als **lijnrelict** is aangeduid de gekanaliseerde Leie en haar afgesneden meanders, de kanalen en de zijwaterlopen die in een vrij gave toestand bewaard zijn.

Een aantal **puntrelictten** zijn verspreid over de hele lengte van de vallei. Het betreft vooral hoeves, kastelen en dorpskernen.

Een opsomming van de Ankerplaatsen, Relictzones, Lijnrelictten en Puntrelictten in of in de nabije omgeving van het studiegebied is terug te vinden in het inventarisatierapport.

Vanuit visueel (en esthetisch) oogpunt wordt het landschap(sbeeld) in grote mate bepaald door het bodemgebruik. Grote landschappelijke eenheden van het gebied worden daarbij in beeld gebracht zoals bos, open ruimte, bebouwde gebieden, de mate van versnippering van de open ruimte door verspreide en lintbebouwing.

Opmerkelijk is het voorkomen van een zeer grote oppervlakte aan bebouwd gebied (zowel voor bewoning als industrieel) in de strook tussen Wervik en Harelbeke, met slechts beperkte zones als openruimtegebied tussenin de stedelijke gebieden. In deze openruimtegebieden komen slechts beperkt bossen of lijnelementen in het landschap voor, waardoor de landschappelijke waarde relatief laag is.

In de strook tussen Harelbeke en Deinze is dit beeld omgekeerd, m.n. een overwicht aan openruimtegebieden, afgewisseld met diffuus afgelijnde bebouwde gebieden met verspreide bebouwing en bebouwing in dorpskernen, vooral op de hogergelegen drogere delen van het gebied. In het Leiealluvium en in beekvalleien domineert meestal weiland, op de drogere kouterruggen domineert akkerland. Bossen zijn vrij zeldzaam in het gebied. Het grootste aaneengesloten bos is dat van Ooigem, met een oppervlakte van ca. 18 ha. In deze strook zijn het hoofdzakelijk de kleine landschapselementen en de uitgestrekte oude Leiemeanders die de visuele waarde van het landschap verhogen.

In het projectgebied zijn ook een aantal beschermde landschappen en beschermde stads- en dorpsgezichten aanwezig. Ooigembos en De Broeken te Zeveren zijn aangeduid als beschermd landschap. Beschermde stads- en dorpsgezichten bevinden zich aan het Kloosterhof te Lauwe, de Paters Mote met omgeving te Kortrijk, het oud kasteel met park en vijver te Ooigem en te Wakken. Er zijn binnen het projectgebied ook een aantal beschermde monumenten.

6.8.4. Archeologische relictten

In het verleden heeft de mens zijn omgeving ingericht en beschouwd naar gelang zijn specifieke behoeften. Wonen is slechts één enkel en relatief beperkt aspect hiervan, de inrichtingen en het gebruik van de leefomgeving is een ander aspect. Heel wat van deze activiteiten hebben een bepaalde materiële neerslag als gevolg, het zgn. archeologisch erfgoed. De aanwezigheid van prehistorische nederzettingen op de hogere oevers van de Leie heeft onmiskenbaar een invloed gehad op de eventuele aanwezigheid van archeologisch erfgoed in de Leievallei zelf. De menselijke activiteiten beperkten zich in het verleden niet tot de hoge en droge kouters, maar ook in de vallei grepen bepaalde handelingen plaats, vaak met een specifieke archeologische neerslag.

Een beschrijving geven van de huidige situatie wat betreft de te verwachten dichtheid aan archeologische sites in het betreffende plangebied of andere uitspraken omtrent waarde of gaafheid, zijn zonder een intensief vooronderzoek niet mogelijk op deze schaal: het archeologisch erfgoed is per definitie verscholen in de bodem en daarom meestal onzichtbaar en niet gekend. Uit de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), die steeds aangevuld wordt, blijkt alvast dat voor het plangebied tientallen archeologische en historische sites gekend zijn. Men kan vermoeden dat dit evenwel slechts het topje van de ijsberg is.

6.8.5. Waterbouwkundig erfgoed

In de Leievallei bevinden zich een aantal sluizen (Menen, Ooigem, St-Baafs-Vijve), watermolens (o.a. de Banmolens te Harelbeke) en bruggen met erfgoedkundige waarde (uitgebreide lijst in het inventarisatierapport). Verder bevinden zich enkele historische kastelen in de omgeving van de Leie (Paters Mote te Kortrijk, te Ooigem en Te Lake in Zulte).

Het militair erfgoed langs de Leie heeft hoofdzakelijk verband met de periode van de Tweede Wereldoorlog. Rond de rivier werd een verdedigingslinie gebouwd bij 'Operatie Dynamo'. Onder meer te Oeselgem, Olsene en Grammene zijn hierrond nog restanten te bezoeken. Te Menen zijn de vestingen en kazematten nog gedeeltelijk bewaard. Verder zijn een aantal militaire begraafplaatsen te bezoeken in de Leievallei. Er wordt gezocht om in deze regio een aanvullend programma te maken tegenover het aanbod in de Westhoek.

6.8.6. Industriële archeologie

De industriële archeologie in de Leiestreek heeft vooral te maken met de historische vlasnijverheid rond de Leie. Het middeleeuwse laken dat Vlaanderen eeuwenlang rijkdom schonk, werd geleidelijk vervangen door de linnennijverheid. De grondstof voor dat linnen was vlas. Het water van de Leie was onmisbaar in de belangrijke fase van het roten van het vlas. De beste methode hiervoor was immers het vlas in het stromende water van de Leie te leggen. Na het roten werd het vlas te drogen en te bleken gezet op het veld in de typische vlaskapelletjes. De rootkwaliteit van de Leie was zo beroemd dat de Engelsen haar de 'Golden River' noemden.

In alle vlaslanden ter wereld vroeg men zich af wat het geheim was van het Leiewater. Watermonsters en tonnen slijk uit de bodem werden zelfs door Russen voor ontleding naar hun land meegenomen. Diepgaand onderzoek kon het geheim evenmin ophelderen. Nu weet men dat het trage debiet en het kalk- en ijzerbevattende water, samen met het vakmanschap en de inzet van de vlasarbeiders, de sleutel van het 'geheim' vormden.

Tussen de 13de eeuw en 1943 ontstonden telkens weer geschillen tussen de verschillende gebruikers met als gevolg talloze verbodsbepalingen op het roten in de Leie. Het vuile water was nefast voor vis (én het veelopbrengende vispachtrecht), blekerijen, brouwerijen, damastblekerijen en bovendien hinderde het roten de scheepvaart. Vaak wonnen echter de industriële belangen van de vlasnijverheid het van de eisen van de andere belangengroepen. Doordat stoffen nu op een andere wijze gebleekt werden en de brouwerijen over boorputten beschikten, viel de concurrentie zo goed als helemaal weg.

Wegens de hinder voor de scheepvaart en het gevaar voor bevuiling bij overstroming werd het roten in de rivier echter verboden vanaf 1943. Als stille getuigen kan men nog altijd betonnen rootputten aantreffen, die vanaf 1930 de taak van de Leie overnamen. In de deelgemeente Gottem kan men zich nog authentieke vlasproducten aanschaffen.

Naast relictten van de vlasnijverheid zijn nog historische windmolens, brouwerijen en stokerijen, kalkovens, steenbakkerijen, blekerijen, huidvetterijen en leerlooierijen en relictten van de tabaksindustrie terug te vinden.

6.9. Relevante kenmerken: natuur

6.9.1. Aanwezige natuurwaarden

6.9.1.1. Biologische Waarderingskaart

De waardering van de percelen volgens hun biologische waarde is terug te vinden op de biologische waarderingskaart. Doorheen de Leievallei bevinden zich heel wat biologisch waardevolle en zeer waardevolle percelen, voornamelijk geconcentreerd langs de oude meanders, waarvan sommige uitgebouwd zijn tot natuureservaten. De meeste waardevolle gebieden zijn echter relatief klein en vaak smal. Er zijn geen echte uitschieters qua grootte. De aaneenschakeling van de valleien van de Oude Mandel, Vondelbeek, Zeverenbeek en Kaandelbeek vormt een belangrijke continuïteit van biologisch waardevolle percelen.

Van een continue biologisch waardevolle Leievallei is echter geen sprake. De gekanaliseerde Leie vormt hierin de belangrijkste continue barrière voor de natuur. De stedelijke kernen vormen barrières in de dwarsrichting van de vallei.

6.9.1.2. Ecosysteemkwetsbaarheid

De gebieden die kwetsbaar en zeer kwetsbaar zijn, komen grotendeels overeen met de biologisch waardevolle gebieden in het studiegebied. Deze bevinden zich rondom de waardevolle afgesneden meanders, gedeeltes van de valleien van de Oude Mandel, de Zeverenbeek en de Kaandelbeek en in de vallei van de Oude Leie stroomafwaarts van Deinze. Opvallend is het feit dat de grootste delen van de Leievallei weinig kwetsbaar zijn. De weinig kwetsbare zones zijn vaak agrarische gebieden, de niet-kwetsbare zones zijn soms agrarisch gebied, maar meestal stedelijke en verstedelijkte gebieden. Wel dient opgemerkt te worden dat deze kwetsbaarheid gebaseerd is op de gevoeligheid van de aanwezige ecotopen voor verdroging, vermessing en verzuring. Aangezien in de Leievallei de meest kwetsbare ecotopen reeds verdwenen zijn en er vooral sprake is van intensieve graslanden en akkers met lage natuurwaarden, is het logisch dat de kaarten vooral 'weinig kwetsbare' gebieden aangeven, met uitzondering van de waardevolle ecotooprelictten. Op die manier wordt echter geen beeld gegeven van de kwetsbaarheid van het gebied op zich, of van de problemen die zich stellen om waardevolle gebieden te laten ontwikkelen.

6.9.1.3. Huidige natuurwaarden

Een uitgebreide inventarisatie van de huidige natuurwaarden werd uitgevoerd in het kader van de 'Ecologische gebiedsvisie voor de Gouden Leie', die op het Instituut voor Natuurbehoud in opmaak is in opdracht van W&Z²². Voor een gedetailleerde beschrijving hiervan wordt verwezen naar deze studie. Enkele belangrijke conclusies zijn ook herhaald in het eindrapport van de werkgroep 'Leiemeanders' binnen deze studieopdracht.

6.9.2. Vispopulaties

Door het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer (IBW) wordt in samenwerking met de Provinciale Visserijcommissie West-Vlaanderen en het Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek Oost-Vlaanderen regelmatig het visbestand van de Leie en de zijwaterlopen onderzocht. De laatste uitgebreide meetcampagne vond plaats in juni 2003. Hierbij werden 18 locaties bemonsterd tussen Wervik en Gent. De resultaten van dit onderzoek staan beschreven in het artikel 'Visbestanden in de Leie (2003); G. Van Thuyne, S. Vrielynck, L. Samsoen en J. Breine; IBW, januari 2004'. In 2002 en 2003 werd tevens het visbestand op een aantal zijbeken van de Leie onderzocht. De resultaten van dit onderzoek zijn beschreven in het rapport 'Visbestandopnames op enkele zijbeken van de Leie; G. Van Thuyne en J. Breine; IBW, januari 2003' en 'Visbestandopnames in enkele zijlopen van de Leie; G. Van Thuyne en J. Breine; IBW, november 2003'.

Tijdens de bemonstering werden 19 vissoorten waargenomen (paling, brasem, alver, kolblei, gibel, karper, riviergrondel, blauwbandgrondel, vetje, bittervoorn, blankvoorn, rietvoorn, zeelt, snoek, 3-doornige stekelbaars, 10-doornige stekelbaars, pos, baars, snoekbaars en een hybridesoort). Op 75% van de meetplaatsen werd vis waargenomen, variërend met een soortendiversiteit tussen 1 en 15 soorten met een gemiddelde van 7,5 soorten. Op het traject Wervik-Wevelgem werden redelijke vangsten gehaald, op het traject Kortrijk-Deinze werd het minst gevangen. In 1996 (de vorige uitgebreide bemonsteringscampagne) was de visstand beperkt tot enkele vissen op slechts 2 locaties. De verbetering t.o.v. 1996 is dus spectaculair. In 2000 werden in het kader van het palingpolluentenmeetnet 5 locaties tussen Wervik en St-Martens-Leerne bemonsterd. Hierbij was al een verbetering van het visbestand op de Leie te merken. Ondanks de verbetering heeft de Leie nog geen evenwichtig visbestand en blijft het visleven op de Leie heel fragiel. Dit is vooral te wijten aan de slechte waterkwaliteit van een aantal zijwaterlopen, die sterk vervuild water aanvoeren.

Het visbestand op de zijbeken van de Leie is zeer slecht en verre van stabiel. Wel is ook hier een positieve evolutie te merken t.o.v. de situatie in 1997.

Voor een uitgebreidere beschrijving van de vispopulaties in de gekanaliseerde Leie, de Leiemeanders en de zijwaterlopen wordt verwezen naar het eindrapport van de werkgroep 'Leiemeanders'.

²² Verkennende ecologische gebiedsvisie voor de Gouden Leie; An Verboven en Kris Decler, IN in opdracht van AWZ, studie in voorbereiding

6.10. Knelpunten en potenties

In onderstaande paragraaf staan de knelpunten en de potenties die aan het licht kwamen bij de gebiedsanalyse. Dit betekent niet dat in het gebied geen andere knelpunten of potenties aanwezig kunnen zijn, de opgelijste knelpunten en potenties zijn diegene die relevant zijn voor de opbouw van het strategisch plan.

6.10.1. Knelpunten

6.10.1.1. Ruimtelijke ordening bedrijventerreinen

- ✓ Aanwezigheid van relatief veel zonevreemde bedrijven
- ✓ Beperkt aanbod aan beschikbare bedrijventerreinen in de regio
- ✓ Terreinen langs de Leie worden onvoldoende benut voor watergebonden bedrijvigheid

6.10.1.2. Waterkwaliteit

- ✓ Slechte waterkwaliteit van de gekanaliseerde Leie. Dit beperkt ook de mogelijkheden voor ecologische ontwikkeling van vegetatie langs het water.
- ✓ Slechte waterkwaliteit van water afkomstig uit Frankrijk. Hierdoor kunnen inspanningen op het vlak van waterzuivering langs Vlaamse zijde een goede waterkwaliteit in de gekanaliseerde Leie niet verzekeren.
- ✓ Grote verschil in waterkwaliteit tussen hoofdwaterloop en afgesneden meanders. Dit beperkt voorlopig de mogelijkheden voor heraansluiting van de meanders.

6.10.1.3. Conflicterend gebruik van waterweg en oevers

- ✓ Conflict tussen wielertoeristen en 'trage' recreatieve fietsers op de jaagpaden.
- ✓ Conflict tussen beroepsvaart, passagiersvaart en pleziervaart op het water

6.10.1.4. Landschappelijke beleving

- ✓ Sterke verstedelijking van het gebied
- ✓ De gekanaliseerde Leie met bermen en intensieve landbouw langs de Leie hypothekeren de landschappelijke aantrekkelijkheid van het gebied. Dit beperkt de mogelijkheden voor o.a. toeristische boottochten, natuurexploratie, routegebonden recreatie, verblijfsrecreatie...
- ✓ De stedelijke waterfronten zijn vaak onaantrekkelijk
- ✓ Versnipperde industrieterreinen en vrijstaande industriële gebouwen langs de Leie maken het gebied onaantrekkelijk, ook vaak geur- en geluidshinder

- ✓ Waardevolle stedelijke landschappen worden onvoldoende gevaloriseerd
- ✓ Door intensieve landbouw wordt op veel hoeves bijgebouwd in moderne stijl waardoor ensembles van waardevolle hoeve verloren gaan
- ✓ Er resten nog slechts fragmenten van het oude karakter van de Leievallei langs de oude meanders
- ✓ De bermen langs de gekanaliseerde Leie, ontstaan door ophoging van de oevers, vormen landschappelijke barrières in de vallei

6.10.1.5. Toeristische infrastructuur

- ✓ De jaagpaden zijn plaatselijk onderbroken t.h.v. sommige woonkernen, bruggen e.d.
- ✓ Er is nood aan een algemene omkadering van gemeentelijke wandelpaden
- ✓ De inrichting van groene gebieden is te weinig afgestemd op intensieve openluchtrecreatie
- ✓ Er is nood aan gescheiden aanmeerinfrastructuur voor passagiersvaart
- ✓ De bereikbaarheid van hengelpaatsen is slecht en er is nood aan parkeergelegenheid nabij hengelpaatsen
- ✓ Er zijn te weinig groene wandeldomeinen voor landelijk gebied met beperkt recreatief medegebruik
- ✓ Er is nood aan koppeling van de recreatieve routes met dorpscentra en aantrekkelijke locaties

6.10.1.6. Kunst en cultuur

- ✓ Er is een goed aanbod aan musea, maar er zijn geen grote publiekstrekkers
- ✓ De archeologische collecties zijn te versnipperd
- ✓ Industrieel erfgoed is te weinig toeristisch-recreatief ontsloten en watergebonden erfgoed wordt te weinig toeristisch-recreatief ingeschakeld
- ✓ Er is nood aan het uitstippelen van erfgoedwandelingen in o.a. Kortrijk, Menen en Wervik

6.10.1.7. Natuur

- ✓ Meersengebieden (regelmatig overstroomde graslanden) verdwenen met rechttrekking en ophoging van terreinen, stroomopwaarts van Kortrijk nog versterkt door de realisatie van de doortocht Kortrijk
- ✓ Het huidige beheersregime van waterstanden in de gekanaliseerde Leie en zijwaterlopen veroorzaakt lagere waterstanden bij wassen (meestal in winterse omstandigheden) en dus minder overstromingen of natte situaties in de vallei. Dit heeft geleid tot het verdwijnen van natte biotopen en vormt een knelpunt voor natuurherstel.
- ✓ Dempen van meanders, slibstorten, ophoging van gronden en ruilverkavelingen zorgden voor biotoopvernietiging
- ✓ Door ruilverkaveling en de schaalvergroting en intensivering van de landbouw in het algemeen zijn de meeste natuurwaarden van de meersengebieden verdwenen
- ✓ Versnippering van de vallei- en watersystemen

- ✓ Teloorgang van het waterecosysteem door de slechte waterkwaliteit en de rechte, harde oevers

6.10.1.8. Versnippering

- ✓ Steden, industriezones, bewoonde kernen, wegen, niet-waterkerende (waterbouwkundig overbodige) opgehoogde oevers langs gekanaliseerde Leie en de gekanaliseerde Leie zelf vormen barrières voor natuurontwikkeling.
- ✓ De waardevolle zones in de Leievallei zijn klein, verspreid en geïsoleerd van elkaar, de Leie zelf kan hierbij niet als verbinding fungeren gezien de geïsoleerdheid ervan.

6.10.2. Potenties

6.10.2.1. Beperkte groeimogelijkheden industrie in de Leievallei

- ✓ Sterke aanwezigheid van de sectoren hout- en meubelindustrie, audio- en video, textiel en veevoeder biedt mogelijkheden voor uitbouw van clusters van deze sectoren.
- ✓ Grote beschikbaarheid op het watergebonden bedrijventerrein D'Hooie te Wielsbeke
- ✓ Nieuwe containerterminal Wielsbeke sterke stimulans voor waterverbonden activiteit
- ✓ Optimalisatie in beheer van bedrijventerreinen geeft mogelijkheden voor betere terreinbenutting

6.10.2.2. Waterkwaliteit

- ✓ Uitbouw van zuiveringsinfrastructuur zal een verbetering van de waterkwaliteit met zich meebrengen.
- ✓ Verdiepen van de gekanaliseerde Leie biedt mogelijkheden tot het wegvoeren van vervuilde bodemspecie.
- ✓ Heraansluiten van afgesneden meanders biedt gelegenheid tot het baggeren van de aanslibbing

6.10.2.3. Waterbeheersing

- ✓ Het vrij constante waterpeil van de gekanaliseerde Leie en de zeer beperkte wateroverlast langs de Leie biedt mogelijkheden voor het verlagen van bestaande dijken en een meer natuurlijke ontwikkeling van de oevers. Dit moet echter wel afgestemd worden op het hydraulisch model van de waterloop.
- ✓ Heraansluiten van afgesneden meanders en het creëren van overstromingszones kan het bergend vermogen van de rivier vergroten. Dit moet echter wel afgestemd worden op het hydraulisch model van de waterloop.

6.10.2.4. Recreatie

- ✓ Bij toenemende natuurontwikkeling, waarbij er in de lengterichting van de vallei een zoveel mogelijk ononderbroken lint van natuurgebieden wordt gecreëerd, zal het potentieel aan passieve recreatie op diverse vlakken toenemen, bv. fiets- en wandelrecreatie, natuurobservatie, hoevetoerisme of overige kleinschalige verblijfsrecreatiemogelijkheden
- ✓ Kano- en kajakvaart op meanders kan sterker uitgebouwd worden
- ✓ Een adequate verbinding van de kleinere recreatiedomeinen zou gedeeltelijk een oplossing bieden aan het tekort aan groendomeinen en aan de valorisatie van kleinere wandelgebieden
- ✓ Het vlaserfgoed biedt mogelijkheden om te worden gerestaureerd en toeristisch-recreatief te worden ontsloten

6.10.2.5. Landschap en erfgoed

- ✓ Uitvoeren van landschapsbouw in de verstedelijkte en geïndustrialiseerde gebieden.
- ✓ Het weer zichtbaar maken van Oude Leieloop door aanleg van broekbossen e.d. kan de historische loop van de Leie accentueren
- ✓ Afgraven van onnodig hoge berm en langs de gekanaliseerde Leie kan de landschappelijke kwaliteit van het gebied verbeteren

6.10.2.6. Natuur

- ✓ Potenties van zijwaterlopen: natuurontwikkeling vb. graslandbeheer, spontane ontwikkeling, landschapsherstel,
- ✓ Potenties van oude meanders: natuurontwikkeling door beheer, contact met winterbed, vismigratie naar zijwaterlopen, als meestromende nevengeul: zowel voor stroomminnende vissoorten (in jongste levensfase) als voor niet stroomminnende vissoorten (jaar rond) interessant, hydromorfologische processen hersteld (ervaring op Rijn), uitbreiden reservaten, knelpunten waterkwaliteit oplossen.
- ✓ Potenties van de gekanaliseerde Leie: aanleg natuurtechnische oevers, verbreding voor aanleg paaiplaatsen
- ✓ Potenties voor de vallei: intacte delen van de vallei kunnen opnieuw het regime van winterbed krijgen door overstroming vanuit zijbeken en/of de gekanaliseerde Leie